ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

พระอนุรักษ์ จุดสี

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กันยายน 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

พระอนุรักษ์ จุดสี

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กันยายน 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE EFFICIENCY OF LEARNING MANAGEMENT OF THE TEACHERS IN PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS (GENERAL EDUCATION) GROUP 1

PHRAANURAK JUDSEE

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment

of the Requirements for the Master of Education Degree

in Educational Administration

September 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

ของ พระอนุรักษ์ จุดสี

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนาณรงค์)

..... คณบดีวิทยาลัยการจัดการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลธิดา เทพหินลัพ)

เรื่อง: ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

ผู้ศึกษาค้นคว้า: พระอนุรักษ์ จุดสี, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 194 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.983; ค่าความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เท่ากับ 0.979 และค่าความเชื่อมั่นของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู เท่ากับ 0.957 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณาใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมานใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน ด้านการประสานงานหลักสูตร ด้านการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน และด้านการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r=0.649) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

Title: THE RELATIONSHIP BETWEEN THE INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE EFFICIENCY OF LEARNING MANAGEMENT OF THE TEACHERS IN PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS (GENERAL EDUCATION) GROUP 1

Author: PHRAAnurak Judsee, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Vipaporn Poovatanakul

Keywords: Instructional Leadership, Efficiency of Learning Management

ABSTRACT

The purposes of this research were to study: 1) the instructional leadership of Phrapariyattidhamma School administrators 2) the efficiency of learning management of Phrapariyattidhamma School teachers and 3) the relationship between the instructional leadership of school administrators and efficiency of learning management of teachers of Phrapariyattidhamma Schools. The sample consistsed of 194 teachers of Phrapariyattidhamma Schools (General Education) Group 1, school academic year 2021. The reliability of the whole questionnaire, used as an instrument was 0.983; the reliability of instructional leadership of the school administrators was at 0.979 and the reliability of the efficiency of learning management was at 0.957. The data were analyzed by descriptive statistics: percentage, mean, standard deviation and inferential statistics: Pearson's Coefficient Correlation. The results of the study were as follows: 1) The instructional leadership of school administrators of Phrapariyattidhamma Schools (General Education) Group 1 as a whole and each aspect was in the high level ranging in order: providing incentives for learning, promoting professional development, communicating the school goals, framing the school goals, monitoring student progress, supervising and evaluating instruction, coordinating the curriculum, protecting instructional time and maintaining high visibility, 2) The efficiency of learning management of Phrapariyattidhamma School teachers (General Education) Group 1 as a whole and each aspect was at the high level ranging in order:planning and designing of learning management, measuring and evaluating learning management, managing classroom climate and learning activity management and 3) The relationship between the instructional leadership of School administrators and efficiency of learning management of teachers of Phrapariyattidhamma Schools had a positive correlation at the moderate level (r=0.649) with the statistical significance at 0.01 level.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดจนช่วยชี้แนะข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ กรรมการสอบ

กราบนมัสการขอบพระคุณ พระครูสังฆกิจบรรหาร รองผู้อำนวยการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดธรรมมงคล และขอขอบคุณ ดร.ธารินทร์ รสานนท์ ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไข ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้จนสำเร็จ สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารและครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวก และความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

เหนือสิ่งอื่นใด ขอขอบคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

อนุรักษ์ จุดสี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ญ

สารบัญภาพ ..... ฐ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

สมมติฐานการวิจัย 4

ขอบเขตของงานวิจัย 4

นิยามศัพท์เฉพาะ 5

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย 10

กรอบแนวคิดการวิจัย 10

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 11

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ 11

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ 22

สภาพทั่วไปของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 34

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 42

กรอบแนวคิดการวิจัย 49

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 51

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....53
การเก็บรวบรวมข้อมูล 55
การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล 55
สถิติที่ใช้ในการวิจัย 56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....57
สัญลักษณ์ทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....57
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....58
ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1...60
ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1..... 71
ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1.....75
ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ในทัศนะของครูผู้ตอบแบบสอบถาม.....77
บทที่ 5 บทสรุป.....82
สรุปผลการวิจัย 82
อภิปรายผลการวิจัย.....83
ข้อเสนอแนะ.....88
บรรณานุกรม 90
ภาคผนวก 96
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย 97
ภาคผนวก ข ผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถาม.....98
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 106

ภาคผนวก ง คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ O-NET 112
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่องานวิจัย 113
ประวัติผู้วิจัย 122

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทครู.....52

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ 52

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล.....58

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ในภาพรวม. 61

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา 62

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา.....63

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน 64

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการประสานงานหลักสูตร.....65

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน.....66

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน.....67

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ.....68

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู.....69

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน.....70

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 โดยภาพรวม..... 71

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครู.....72

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด.....73

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน.....74

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้.....75

ตาราง 19 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับตัวแปรประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู (Y) โดยภาพรวม.....76

ตาราง 20 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษารายด้าน (X_1–X_9) กับตัวแปรประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในภาพรวม (Y) 76

ตาราง 21 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูผู้ตอบแบบสอบถาม.....77

ตาราง 22 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพในทัศนะของครูผู้ตอบแบบสอบถาม.....80

ตาราง 23 แสดงผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถาม.....99

ตาราง 24 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability statistics) 106

ตาราง 25 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability statistics) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา..... 108

ตาราง 26 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability statistics) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้.....110

ตาราง 27 แสดงคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 112

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย 10
ภาพ 2 องค์ประกอบของระบบการจัดการเรียนรู้ 27
ภาพ 3 ระบบการเรียนการสอนของเกอร์ลัคและอีลาย 29
ภาพ 4 องค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ 30
ภาพ 5 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 39
ภาพ 6 คะแนน O-NET ชั้น ม.3 ปีการศึกษา 2562 41
ภาพ 7 คะแนน O-NET ชั้น ม.6 ปีการศึกษา 2562 41
ภาพ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย 50

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความคิด มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุล เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สร้างโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตในหลากหลายรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) และการที่สถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายคือได้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพดังข้างต้นนั้น นอกจากต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพที่ใส่ใจงานวิชาการ สามารถทำหน้าที่ได้ทั้งผู้อำนวยความสะดวก ผู้นำ ผู้สนับสนุน และผู้นำด้านนวัตกรรมแล้ว ต้องมีคณะครูที่สามารถจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพด้วย คือ สามารถใช้ความรู้ของตนอย่างสร้างสรรค์ในการศึกษาหลักสูตร ออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ รวมถึงการวัดและประเมินผล เพื่อให้นักเรียนบรรลุผลการเรียนตามเป้าหมาย ตามวัย ตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีคุณภาพ และประหยัดทรัพยากร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) หรือกล่าวได้ว่า โรงเรียนต้องมีการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพ มีผู้บริหารที่เป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลม มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองอนาคตของสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ เข้าใจขอบข่ายงานวิชาการอย่างดี รวมทั้งมีครูที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และนำสู่การเปลี่ยนแปลงตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ นั่นเอง

เมื่อพิจารณาผลงานวิจัยของ ชนินันท์ คล้ายมณี, จันทรัศม์ ภูติอริยวัฒน์ และอภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ (2560); ตัทธิตา ติ่งต่ำ, สมคิด นาคขวัญ และชูศักดิ์ เอกเพชร (2559); พรรณี วันกระจ่าง และชวน ภารังกูล (2560) ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับพฤติกรรมการสอน ประสิทธิภาพการสอน และประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับสูง โดยองค์ประกอบที่มีการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์/เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา

การนิเทศและประเมินผลการสอน การสื่อสารเป้าหมายทางวิชาการของสถานศึกษา การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมการพัฒนาครู 2) การจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพระดับสูง โดยองค์ประกอบที่มีการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผนและการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การบริหารจัดการชั้นเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และการใช้ผลงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพนักเรียน และ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการสอน พฤติกรรมการสอน และประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับปานกลางจนถึงระดับสูง ทั้งนี้ ข้อสรุปข้างต้นเป็นการศึกษาเฉพาะสถานศึกษาของรัฐและเอกชนเท่านั้น แต่ยังไม่มีการศึกษาในลักษณะดังกล่าวในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกัน แต่เป็นการจัดให้กับนักเรียนที่บวชเรียนเป็นสามเณร เพื่อสร้างศาสนทายาทที่ดีให้กับประเทศ

สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาแบ่งโครงสร้างการบริหารเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานบุคคล และฝ่ายบริหารงานทั่วไป ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน บุคลากรของโรงเรียนประกอบด้วยครูประจำและครูพิเศษ ที่เป็นพระภิกษุและสามเณร โรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ จัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยทำการสอนวิชาสามัญศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 8 กลุ่มสาระได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพ ควบคู่กับวิชาบาลีและนักธรรมตามมติที่ประชุมมหาเถรสมาคม ในคราวประชุมเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2555 เพื่อให้สามเณรสามารถสอบผ่านธรรมสนามหลวงและบาลีสนามหลวงได้ เนื่องจากผู้ที่จะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ต้องสอบได้นักธรรมชั้นตรีเป็นอย่างต่ำ และจะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ต้องสอบได้นักธรรมชั้นโทเป็นอย่างต่ำ ดังนั้น โรงเรียนฯ จึงได้จัดให้นักเรียนเรียนวิชาบาลีและนักธรรมศึกษาในช่วงเช้า และเรียนวิชาสามัญศึกษาในช่วงบ่าย แต่ในช่วงที่ผ่านมาพบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ยังมีปัญหาหลายประการ อาทิ 1) การบริหารงานวิชาการ ยึดตามระบบ ขั้นตอน กระบวนการและความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายหรือการสั่งการจากพระผู้ใหญ่ ทำให้การบริหารงานไม่ยืดหยุ่น ไม่คล่องตัว

2) การจัดการเรียนการสอน ครูบางส่วนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความชำนาญในวิชาที่สอน ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและพร้อมจะลาออกเมื่อได้งานที่มั่นคงกว่า อีกทั้งโรงเรียนไม่มีระบบการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานที่จะเป็นกลไกผลักดันนโยบายสู่การปฏิบัติได้ (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2553, สื่อออนไลน์) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาผลการทดสอบ (O-NET) ของนักเรียนชั้น ม.3 โรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ กลุ่มที่ 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบระดับชาติ (O-NET) อยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภาพรวมระดับประเทศในทุกรายวิชา ได้แก่วิชาภาษาไทย (48.24 : 55.14) ภาษาอังกฤษ (27.89 : 33.25) คณิตศาสตร์ (22.85 : 26.73) และวิทยาศาสตร์ (27.95 : 30.07) ในทำนองเดียวกัน ก็พบว่าผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้น ม.6 โรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ กลุ่มที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภาพรวมระดับประเทศในทุกรายวิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย (33.7 : 42.21) ภาษาอังกฤษ (22.52 : 29.20) คณิตศาสตร์ (17.54 : 25.41) วิทยาศาสตร์(24.55 : 29.20) และสังคมศาสตร์ (33.23 : 35.70) (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2562ก, 2562ข) ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาและประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในสถานศึกษาได้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในระยะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

ขอบเขตของงานวิจัย

ด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยที่

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ใช้แนวคิดของฮอลลินเจอร์ และเมอร์พี่ (Hallinger and Murphy, 1985) จำนวน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา 2) การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา 3) การนิเทศและประเมินการสอน 4) การประสานงานหลักสูตร 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 6) การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน 7) การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ 8) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู และ 9) การให้การสนับสนุน กระตุ้น และให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน

2. องค์ประกอบประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ใช้องค์ประกอบที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นจาก 1) องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ 2) องค์ประกอบของระบบการจัดการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และ 3) ระบบการจัดการเรียนการสอนของ Gerlach and Ely จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ของครู การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำและครูพิเศษที่สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 โรงเรียน ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 9 โรงเรียน นครปฐม 2 โรงเรียน และปทุมธานี 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 260 รูป/คน แบ่งเป็น ครูประจำ (รวมผู้บริหารที่ทำการสอน) จำนวน 151 รูป/คน และครูพิเศษ จำนวน 109 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำและครูพิเศษที่สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 โรงเรียน ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 9 โรงเรียน นครปฐม 2 โรงเรียน และปทุมธานี 3 โรงเรียน โดยกำหนด

กลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, Online) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ตามประเภทครู ได้กลุ่มตัวอย่างครูประจำ จำนวน 108 รูป/คน และครูพิเศษ จำนวน 86 รูป/คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 194 รูป/คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของฮอลลินเจอร์ และเมอร์พี่ (Hallinger and Murphy, 1985) ประกอบด้วย
   - 1.1 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา
   - 1.2 การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา
   - 1.3 การนิเทศและประเมินการสอน
   - 1.4 การประสานงานหลักสูตร
   - 1.5 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
   - 1.6 การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน
   - 1.7 การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ
   - 1.8 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู
   - 1.9 การให้การสนับสนุน กระตุ้น และให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน
2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย
   - 2.1 การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้
   - 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด
   - 2.3 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน
   - 2.4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้นำให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือรวมพลังกันดำเนินภารกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ โดยแต่ละองค์ประกอบมีนิยามความหมาย ดังนี้

1.1 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน โดยการ 1) แต่งตั้งคณะทำงานกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของ

โรงเรียน 2) เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา และข้อมูลความต้องการของครูและบุคลากรและ 3) ประชุมคณะทำงานฯ เพื่อกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน โดยใช้ข้อมูลผลการเรียนฯ และข้อมูลความต้องการของครูฯ และได้เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ง่าย

1.2 **การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา** หมายถึง การแจ้งให้คณะครู ผู้ปกครองและนักเรียนทั้งโรงเรียนทราบถึงเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน โดยการ 1) สรรหาช่องทางการสื่อสารเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้ครูและนักเรียนทราบและเข้าใจเจตนารมณ์ของโรงเรียนหลายรูปแบบ เช่น การสื่อสารด้วยการพูดแบบสองทาง ได้แก่ การอธิบาย การแจ้งเพื่อทราบ การให้คำแนะนำในการประชุมต่าง ๆ และการสื่อสารด้วยการเขียน ได้แก่ การออกคำสั่ง ระเบียบ หรือหนังสือเวียน เป็นต้น 2) จัดประชุมครูประจำเดือนเพื่อแจ้งเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนและมอบหมายให้คณะครูนำไปใช้ประกอบการกำหนดหลักสูตร รวมถึงการติดตามผลการดำเนินงานและปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายฯ ที่กำหนด และ 3) สนับสนุนครูให้จัดแสดงป้ายนิเทศต่าง ๆ ที่มีสาระเกี่ยวกับวิชาการของโรงเรียน เช่น ป้ายโปสเตอร์หรือป้ายนิเทศที่เน้นวิชาคณิตศาสตร์หรือภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง

1.3 **การนิเทศและประเมินการสอน** หมายถึง การกำกับ ติดตามและตรวจสอบให้แน่ใจว่าเป้าหมายของโรงเรียนได้ถูกถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนแล้ว โดยการ 1) ประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อกำกับติดตามการปฏิบัติงานสอนของครูให้บรรลุผลตามเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน 2) ผู้บริหารสังเกตการสอนของครูแบบไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งชี้ให้เห็นจุดเด่นและจุดบกพร่องที่ควรปรับปรุงทุกครั้ง และ 3) ผู้บริหารตรวจสอบผลงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อประเมินการสอนของครู

1.4 **การประสานงานหลักสูตร** หมายถึง กระบวนการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนและการวัดประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียน โดยการ 1) ประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบประสานงานหลักสูตรแต่ละระดับชั้น และกำหนดแนวทางการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน 2) คณะครูที่ได้รับมอบหมายจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน วัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ การวัดและประเมินผลการเรียน และหลักสูตรของโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนโดยนำผลการทดสอบของนักเรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย และ 3) ประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรระดับชั้น วัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ การวัดและประเมินผลการเรียน และหลักสูตรของโรงเรียน

1.5 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง การเฝ้าติดตามว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะมีความก้าวหน้าสู่เป้าหมายของโรงเรียนหรือไม่ มีจุดอ่อนตรงไหน โดยดำเนินงานดังนี้ 1) คณะครูจัดทำแบบทดสอบและใช้ผลการทดสอบในการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน 2) ผู้บริหารพบปะกับครูเป็นรายบุคคลเพื่อหารือเกี่ยวกับผลการประเมินและให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อชี้ให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของแผนการสอน และ 3) ผู้บริหารประกาศผลการทดสอบของนักเรียนทางบอร์ดประชาสัมพันธ์และผลการปฏิบัติงานของครูด้วยบันทึกข้อความหรือหนังสือเวียน

1.6 การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน หมายถึง การปกป้องให้ครูใช้เวลาจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เต็มเวลา ปราศจากสิ่งรบกวน โดยผู้บริหารประกาศใช้ธรรมนูญโรงเรียนหรือระเบียบปฏิบัติในการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน ซึ่งมีสาระดังนี้ 1) ไม่ให้มีการเรียกนักเรียนไปที่ฝ่ายต่าง ๆ ในระหว่างเวลาเรียน 2) จำกัดเวลาในการประกาศกระจายเสียงทั้งโรงเรียน 3) ให้ลงโทษนักเรียนที่มาสายหรือขาดเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต 4) ไม่ให้มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรในช่วงเวลาการเรียนการสอน และ 5) ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้ทุกช่วงเวลาการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า

1.7 การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ หมายถึง การแสดงบทบาทการเอาใจใส่ดูแลคณะครูและนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ด้วยการ 1) ให้เวลาสนทนากับนักเรียนและครูในช่วงพัก หรือว่าง หรือเมื่อไปเยี่ยมห้องเรียน 2) เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดให้กับนักเรียนภายในโรงเรียน 3) เข้าสอนแทนครูที่มาช้าหรือจัดครูเข้าสอนแทนครูที่ไม่มาทำการสอน และ 4) จัดตารางเวลาสำหรับการปรึกษาทางวิชาการให้กับครูและนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน

1.8 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุนให้ครูเพิ่มพูนความรู้และทักษะการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน โดยการ 1) เปิดโอกาสให้ครูทุกคนเข้ารับการพัฒนาวิชาชีพได้ 2) ให้ฝ่ายวิชาการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการพัฒนาฯ กับเป้าหมายของโรงเรียนและนำเสนอผู้บริหารโดยตรง 3) ผู้บริหารอนุมัติให้ครูเข้าร่วมทุกโครงการพัฒนาฯ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายโรงเรียน และเข้าร่วมการพัฒนาวิชาชีพด้านนิเทศการสอนและการประเมินผลครู และ 4) ให้ครูที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาฯ นำเสนอองค์ความรู้และทักษะที่ได้รับในที่ประชุมครูประจำเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และนำไปใช้ในชั้นเรียนด้วย

1.9 การให้การสนับสนุน กระตุ้น และให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้บริหารในการเสริมแรงให้กับนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้เกิดความมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการเรียน โดยการ 1) ให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีความสามารถทางวิชาการเป็นเลิศ

หรือมีพฤติกรรมในชั้นเรียนดีเด่นหรือนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน 2) มอบวุฒิบัตร หรือประกาศยกย่องเกียรติคุณนักเรียนที่เก่ง ที่ดี ทางช่องทางต่าง ๆ เช่นในที่ประชุมนักเรียนหรือหนังสือเวียนหรือป้ายประกาศของโรงเรียน 3) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ 4) สนับสนุนให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานดีเด่นของนักเรียนในโอกาสต่าง ๆ

2. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู หมายถึง ความสามารถในการจัดกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด โดยครูต้องใช้ความรู้ของตนอย่างสร้างสรรค์ในการศึกษาหลักสูตร ออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ รวมถึงการวัดและประเมินผล เพื่อให้นักเรียนบรรลุผลการเรียนตามเป้าหมาย ตามวัย ตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีคุณภาพ และประหยัดทรัพยากร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบมีนิยามความหมาย ดังนี้

2.1 การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูสามารถวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนที่มีศักยภาพแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม โดยการ 1) ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรให้กระจ่างชัด 2) วางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ครอบคลุมตั้งแต่จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการใช้สื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน 3) กำหนดเค้าโครงบทเรียน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้และเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เตรียมผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและซ้อมสอน และ 4) วางแผนประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การที่ครูสามารถใช้กลยุทธ์หลากหลายมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความแตกต่างกันจนประสบความสำเร็จสู่เป้าหมายได้ โดยการ 1) ครูจะต้องปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ท้าทายความสามารถของนักเรียน 3) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ฝึกปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และ 4) กำหนดเวลาปฏิบัติกิจกรรมได้เหมาะสมกับบทเรียน และจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้และความสนใจของนักเรียน

2.3 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูดำเนินการดังนี้ 1) จัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ 2) จัดเตรียมสถานที่ แหล่งเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมกับบทเรียนและเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน 3) จัดให้มีมุมประสบการณ์หรือมุมวิชาการหรือติดป้ายนิเทศภายในห้องเรียน และ 4) จัดกิจกรรมให้

นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เป็นทีม เพื่อฝึกฝนความมีวินัย การยอมรับซึ่งกันและกัน การเสริมแรงให้กำลังใจ การเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม ตลอดจนสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามด้วย

2.4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมที่ครูใช้แสดงให้ทราบว่า การเรียนรู้ของนักเรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือไม่ โดยมีการดำเนินงานดังนี้ 1) จัดให้มีการประเมินผลตลอดช่วงเวลาการเรียนการสอนทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้ 2) ใช้การวัดและประเมินผลนักเรียนหลากหลายวิธี เช่น การประเมินตามสภาพจริงและการประเมินตนเอง 3) มีการวัดผลและประเมินผลในทุกขั้นตอนตั้งแต่ขั้นวางแผนหรือก่อนเรียน ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ และหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) ใช้ผลการประเมินไปปรับแก้ไขกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนต่อไป

3. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 หมายถึง โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 14 โรงเรียน ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 9 โรงเรียน จังหวัดนครปฐม 2 โรงเรียน และจังหวัดปทุมธานี 3 โรงเรียน

4. ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ซึ่งจะต้องเป็นเปรียญธรรมไม่น้อยกว่า 3 ประโยค หรือพุทธศาสตรบัณฑิต หรือศาสนศาสตรบัณฑิต หรือปริญญาตรีทางการศึกษาหรือสาขาอื่น แต่ต้องมีวิชาชีพครู มีพรรษาพ้น 5 อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และไม่เกิน 60 ปี

5. ครู หมายถึง ครูพระภิกษุ และครูสามเณรผู้ทำหน้าที่สอนหมวดภาษาบาลี หมวดธรรมวินัยและศาสนาปฏิบัติ และวิชาสามัญศึกษา ซึ่งจะต้องจบนักธรรมชั้นเอก หรือมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือสาขาอื่น และมีวิชาชีพครู แบ่งออกเป็น

5.1 ครูประจำ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีใบประกอบวิชาชีพครู และมีชั่วโมงสอนอย่างน้อยหนึ่งวิชาต่อหนึ่งภาคเรียน ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือน

5.2 ครูพิเศษ หมายถึง ผู้ที่เชิญมาจากภายนอก มีภาระงานสอนอย่างน้อยหนึ่งวิชาต่อหนึ่งภาคเรียน และเป็นผู้ประเมินผลปลายภาคเรียนด้วย ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายชั่วโมง

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมให้มีประสิทธิภาพ

2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 กับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยมีแนวคิดการวิจัยว่าโรงเรียนที่มีงานบริหารวิชาการเข้มแข็งนั้น จะต้องประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการและมีครูที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตร เป้าหมายของโรงเรียน และเป้าหมายของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยกำหนดให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรต้น และประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นตัวแปรตาม ดังปรากฏในภาพ 1

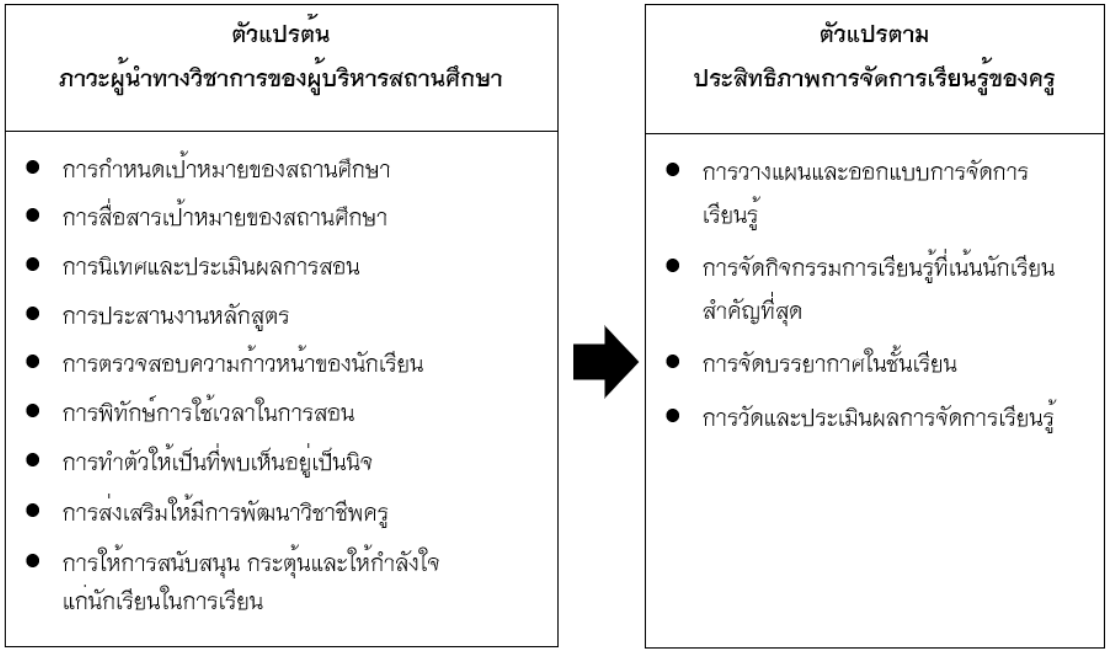

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปสาระสำคัญได้ 5 ประการ ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
   1.1 ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ
   1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ
   1.3 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ
2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้
   2.1 ความหมายของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้
   2.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้
   2.3 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้
3. สภาพทั่วไปของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

ผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงานและองค์การ ปัจจุบันมีความเชื่อว่าผู้นำไม่ได้เป็นมาโดยกำเนิด การเป็นผู้นำสามารถสร้างขึ้นได้จากการที่ผู้นั้นใช้ความพยายามและการทำงานหนัก (Leaders are not born, leaders are made and they are made by effort and hard work) (Lombardi, 2021, Online) การเป็นผู้นำจึงเป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้ ส่วนภาวะผู้นำเป็นคำที่มีผู้ให้นิยามมากมาย แต่ที่คนส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันก็คือ เป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรจนกระทั่งเกิดความไว้วางใจและเชื่อมั่นในภาวะผู้นำของบุคคลนั้น ๆ (ศักดิ์ชัย ภู่เจริญ และสุอาภา สีมาพุฒ, 2556, สื่อออนไลน์) สำหรับการศึกษา การวัดภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสามารถวัดได้จากประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู คุณภาพของนักเรียน คุณภาพงานวิชาการของโรงเรียน รวมถึงความหลากหลายของแหล่งข้อมูลที่นำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินและปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นต้น (National Association of Elementary School Principle, 2001 as cited in

McEwan, 2003, pp. 4–7) ซึ่งองค์ประกอบข้างต้นนั้น ก็คือผลผลิต ผลลัพธ์ และกระบวนการของงานวิชาการนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ เมื่อกล่าวถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนจึงหมายรวมถึงภาวะผู้นำทางวิชาการนั่นเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสรุปสาระโดยสังเขปได้ดังนี้

ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการได้รับการศึกษาอย่างจริงจังมาตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมา โดยเริ่มขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีความพยายามแก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพต่อสถานศึกษา หลังจากนั้นผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน และการพัฒนาโรงเรียน ต่างพบว่า ผู้นำของโรงเรียนที่มีความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน (Leithwood and Montgomery, 1982; Hall and Hord, 1987; Edmonds, 1979 อ้างอิงใน อำภาพรรณ ตันตินาครกูล, 2558, หน้า 16) และมีนักวิชาการหลายคนได้นิยามความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ ดังนี้

ฮอลลินเจอร์ (Hallinger, 1983 as cited in Hallinger and Murphy, 1985) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ บทบาทการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารประกอบด้วย 3 ภารกิจ ได้แก่ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนและการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในเชิงบวก

กริฟ และเฮาท์วีน (Grift and Houtveen, 1999, p. 373 as cited in Alig-Mielcarek, 2003, Online) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการเริ่มต้นปรับปรุงโรงเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และเพื่อกระตุ้นและกำกับดูแลครูให้ทำงานของพวกเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

กลิคแมน (Glickman, 1985 as cited in Blase and Blase, 2000, Online) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ การบูรณาการภารกิจการช่วยเหลือครูโดยตรง ทั้งภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่ม การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการด้วย

แมคอีวาน (McEwan, 2003, p. 6) ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ กระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารโรงเรียนนำมาใช้โดยตรงกับบุคลากรในโรงเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อรวมพลังกันดำเนินภารกิจหลักของโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการห้องเรียน การประเมินผลการเรียนรู้และคุณภาพนักเรียน เป็นต้น

อลิก เมลคาเรค (Alig-Mielcarek, 2003, Online) ได้สรุปสังเคราะห์ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการจากแนวคิดของนักวิชาการหลายคน ได้แก่ Blasé and Blasé (1999 as cited in Alig-Mielcarek, 2003, Online); Bossert, et al. (1982); Edmonds (1979); Hallinger and Murphy (1985); Hoy and Hoy (2003); Murphy (1990); Weber, Henderson and Parsons (1947) ได้ความว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการกำหนดความคาดหวังที่สูงและเป้าหมายที่ชัดเจนสำหรับการปฏิบัติงานของนักเรียนและครู ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ จัดหาและส่งเสริมการเติบโตทางวิชาชีพของครูและบุคลากรทุกระดับ รวมถึงช่วยสร้างสรรค์และดูแลรักษาบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องสื่อสารวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับความเป็นเลิศด้านการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับเป้าหมายการปรับปรุงการเรียนการสอน

สุนทร โคตรบรรเทา (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้นำให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือรวมพลังกันทำภารกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้แก่ การพัฒนางานวิชาการให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรในการพัฒนาวิชาชีพและงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ผลลัพธ์คือนักเรียนที่มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้นำให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือรวมพลังกันดำเนินภารกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ

เชล (Chell, 1995, Online) ได้ทำการศึกษาและสังเคราะห์ผลงานวิจัยของ Findley and Findley (1992); Flath (1989); Fullan (1991) สรุปความได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นของนักเรียน และระดับของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนซึ่งจะนำไปสู่โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ

เพอร์กี้ และสมิธ (Purkey and Smith 1983 as cited in Hallinger and Murphy, 1985, p. 1) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมี

อิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูและมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในโรงเรียน นั่นคือ โรงเรียนมีคุณภาพเป็นเลิศได้เนื่องจากมีผู้บริหารโรงเรียนที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการสอนของครู รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นของนักเรียน ซึ่งจะนำไปสู่โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในที่สุด

องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ ฮอลลินเจอร์ และเมอร์ฟี่ (Hallinger and Murphy, 1985) ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้จำนวน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา 2) การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา 3) การนิเทศและประเมินการสอน 4) การประสานงานหลักสูตร 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 6) การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน 7) การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ 8) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และ 9) การให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี่ (Hallinger และMurphy, 1985, pp. 221–222; 227–228) กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดว่าในแต่ละปีโรงเรียนต้องการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ครู บุคลากรและโรงเรียนไปในทิศทางใด ซึ่งจะผูกโยงไปถึงงบประมาณที่จะต้องใช้ด้วย โดยมีวิธีดำเนินงาน ดังนี้ 1) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน 2) ประชุมคณะทำงานฯ เพื่อชี้แจงภารกิจ หน้าที่ และแนวทางการดำเนินงานกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนและระยะเวลาการดำเนินงาน 3) เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนในช่วง 2–3 ปีที่ผ่านมา และข้อมูลความต้องการของครูและบุคลากร 4) ประชุมคณะทำงานฯ เพื่อกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน โดยใช้ข้อมูลผลการเรียนฯ และข้อมูลความต้องการของครูฯ 5) ได้เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ง่าย

วีเบอร์ (Weber, 1996 as cited in Sybil, 2016, Online) มีแนวคิดที่ตรงกับฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี่ ที่ว่า ในการกำหนดพันธกิจ เป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของโรงเรียนนั้น ผู้นำด้านการเรียนสอนจะต้องใช้ข้อมูลผลการเรียนของนักเรียน ใช้ผลการประเมินความต้องการของครู

ภายใต้การทำงานแบบรวมพลังความร่วมมือระหว่างคณะผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สรุปได้ว่า การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน โดยการ 1) แต่งตั้งคณะทำงานกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน 2) เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนในช่วง 2–3 ปีที่ผ่านมา และข้อมูลความต้องการของครูและบุคลากร 3) ประชุมคณะทำงานฯ เพื่อกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน โดยใช้ข้อมูลผลการเรียนฯ และข้อมูลความต้องการของครูฯ และได้เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ง่าย

2. การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา

ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger และMurphy, 1985, pp. 222; 228–229) กล่าวว่า การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนคือการแจ้งให้คณะครู ผู้ปกครองและนักเรียนทั้งโรงเรียนทราบว่าโรงเรียนกำหนดเป้าหมายการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของนักเรียนและความรับผิดชอบของครูไว้อย่างไร เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน โดยมีวิธีดำเนินงาน ดังนี้

2.1 สรรหาช่องทางการสื่อสารเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้ครูและนักเรียนทราบและเข้าใจเจตนารมณ์ของโรงเรียน เช่น

2.1.1 การสื่อสารด้วยการพูดแบบสองทาง เพื่อทำให้ทุกคนรู้สึกเป็นกันเอง มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาของโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่ความผูกพันกับโรงเรียน เช่น การอธิบาย การแจ้งเพื่อทราบ การให้คำแนะนำ เป็นต้น

2.1.2 การสื่อสารด้วยการเขียน เมื่อเป็นเรื่องสำคัญ ซับซ้อน ต้องการถ่ายทอดข่าวสารจากหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่ง เช่น การออกคำสั่ง ระเบียบ หนังสือเวียน เป็นต้น

2.2 ประชุมครูประจำเดือน เพื่อ 1) แจ้งเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนและมอบหมายให้คณะครูนำไปใช้ประกอบการกำหนดหลักสูตร และ 2) ติดตามผลการดำเนินงานและปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอเพื่อให้บรรลุเป้าหมายฯ ที่กำหนด

2.3 สนับสนุนครูให้จัดแสดงป้ายนิเทศต่าง ๆ ที่มีสาระเกี่ยวกับวิชาการของโรงเรียน เช่น ป้ายโปสเตอร์หรือป้ายนิเทศที่เน้นวิชาคณิตศาสตร์หรือภาษาอังกฤษ อย่างต่อเนื่อง

แมคอีวาน (McEwan, 2003) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเป้าหมายไว้ในทำนองเดียวกันว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการสื่อสาร สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้กับนักเรียนและครูได้อย่างชัดเจน

สรุปได้ว่า การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา หมายถึง การแจ้งให้คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนทั้งโรงเรียนทราบถึงเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน โดยการ 1) สรรหาช่องทางการสื่อสารเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้ครูและนักเรียนทราบและเข้าใจเจตนารมณ์ของโรงเรียนหลายรูปแบบ เช่น การสื่อสารด้วยการพูดแบบสองทาง ได้แก่ การอธิบายการแจ้งเพื่อทราบ การให้คำแนะนำในการประชุมต่าง ๆ และการสื่อสารด้วยการเขียน ได้แก่ การออกคำสั่ง ระเบียบ หรือหนังสือเวียน เป็นต้น 2) จัดประชุมครูประจำเดือนเพื่อแจ้งเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนและมอบหมายให้คณะครูนำไปใช้ประกอบการกำหนดหลักสูตรรวมถึงการติดตามผลการดำเนินงานและปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายฯ ที่กำหนด และ 3) สนับสนุนครูให้จัดแสดงป้ายนิเทศต่าง ๆ ที่มีสาระเกี่ยวกับวิชาการของโรงเรียน เช่น ป้ายโปสเตอร์หรือป้ายนิเทศที่เน้นวิชาคณิตศาสตร์หรือภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง

3. การนิเทศและประเมินการสอน

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์พี่ (Hallinger และMurphy, 1985, pp. 222; 229) กล่าวว่า การนิเทศและประเมินการสอนคืองานหลักของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่าเป้าหมายของโรงเรียนได้ถูกถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนแล้ว โดย 1) ประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อกำกับติดตามการปฏิบัติงานสอนของครูให้บรรลุผลตามเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน 2) ผู้บริหารสังเกตการสอนของครูแบบไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งชี้ให้เห็นจุดเด่นและจุดบกพร่องที่ควรปรับปรุงทุกครั้ง 3) ผู้บริหารตรวจสอบผลงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อประเมินการสอนของครู

วีเบอร์ (Weber, 1996 as cited in Sybil, 2016, Online) มีแนวคิดที่สอดคล้องกับฮอลลิงเจอร์และเมอร์พี่ ที่ว่า ผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการต้องตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้สอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียน จัดหาทรัพยากรและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการเรียนการสอน

ส่วนดอนโก (Dongo, 2016, p. 23) ได้ทำการศึกษาผลงานวิจัยหลายเรื่องและได้ข้อสรุปที่สนับสนุนแนวคิดข้างต้นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำกับดูแลการสอนของครูเพื่อให้คำแนะนำสำหรับปรับปรุงการเรียนการสอนมิใช่เพื่อการประเมินผล

ดังนั้น การนิเทศและประเมินการสอน หมายถึง การกำกับ ติดตามและตรวจสอบให้แน่ใจว่าเป้าหมายของโรงเรียนได้ถูกถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนแล้ว โดยการ 1) ประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อกำกับติดตามการปฏิบัติงานสอนของครูให้บรรลุผลตามเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน 2) ผู้บริหารสังเกตการสอนของครูแบบไม่เป็นทางการอย่าง

ต่อเนื่อง พร้อมทั้งชี้ให้เห็นจุดเด่นและจุดบกพร่องที่ควรปรับปรุงทุกครั้ง และ 3) ผู้บริหารตรวจสอบผลงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อประเมินการสอนของครู

4. การประสานงานหลักสูตร

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์พี่ (Hallinger และMurphy, 1985, pp. 222; 230) กล่าวว่า โรงเรียนที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ โรงเรียนที่มีการประสานงานหลักสูตรได้อย่างดี ทำให้วัตถุประสงค์ของแผนการสอน การจัดการเรียนการสอน และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรโรงเรียนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ หลักสูตรข้ามระดับชั้นก็มีความต่อเนื่องกันอย่างดีด้วย โดยการ 1) ประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบประสานงานหลักสูตรแต่ละระดับชั้น และกำหนดแนวทางการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน 2) คณะครูที่ได้รับมอบหมายจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน วัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้การวัดและประเมินผลการเรียน และหลักสูตรของโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนโดยนำผลการทดสอบของนักเรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย 3) ประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรระดับชั้น วัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ การวัดและประเมินผลการเรียน และหลักสูตรของโรงเรียน

ฟูลแลน; ซิม (Fullan, 1991 as cited in Chell, 1995, Online; Sim, 2011 as cited in Dongo, 2016, p. 25) มีแนวคิดที่สอดคล้องกันว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นผู้นำที่กระตือรือร้น เป็นผู้นำการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาสาระในหลักสูตรและวิธีการประเมินเพียงพอที่จะใช้ตรวจสอบว่าครูทำการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ จะต้องเป็นผู้บริหารที่สามารถทำงานร่วมกับครู เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนได้

สรุปได้ว่า การประสานงานหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียนและการวัดประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียน โดยการ 1) ประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบประสานงานหลักสูตรแต่ละระดับชั้น และกำหนดแนวทางการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน 2) คณะครูที่ได้รับมอบหมายจัดทำหลักสูตรระดับชั้นเรียน วัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ การวัดและประเมินผลการเรียน และหลักสูตรของโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนโดยนำผลการทดสอบของนักเรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย และ 3) ประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรระดับชั้น วัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ การวัดและประเมินผลการเรียน และหลักสูตรของโรงเรียน

5. การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี่ (Hallinger และMurphy, 1985, pp. 222; 230) กล่าวว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในการสอนนั้น จะติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน จากการทำการบ้าน และคะแนนผลการทดสอบเพื่อวินิจฉัยจุดอ่อนของนักเรียนรวมทั้งจุดบกพร่องของแผนการสอน โดยการ 1) ประชุมครูประจำเดือนเพื่อชี้แจงแนวทางการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนที่จะพิจารณาจากคะแนนผลการทดสอบของนักเรียนและผลการปฏิบัติงานสอนของครูจากแผนการสอนและแบบทดสอบ 2) คณะครูจัดทำแบบทดสอบและใช้ผลการทดสอบในการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน 3) ผู้บริหารพบปะกับครูเป็นรายบุคคลเพื่อหารือเกี่ยวกับผลการประเมิน และให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อชี้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของแผนการสอน 4) ผู้บริหารประกาศผลการทดสอบของนักเรียนทางบอร์ดประชาสัมพันธ์และผลการปฏิบัติงานของครูด้วยบันทึกข้อความหรือหนังสือเวียน

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี่ (Hallinger and Murphy, 1986, Online) ยืนยันแนวความคิดเดิมว่า หน้าที่สำคัญของการเป็นผู้นำด้านการสอน คือ การเฝ้าติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน โดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายทั้งผลงานนักเรียน ผลการทดสอบตามหลักสูตรและแบบอิงเกณฑ์ เพื่อประเมินแผนการสอนและความก้าวหน้าสู่เป้าหมายของโรงเรียน ส่วนครูใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อวินิจฉัย ปรับกลยุทธ์การสอนของครู ตลอดจนใช้เพื่อตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของนักเรียนและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

สรุปได้ว่า การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง การเฝ้าติดตามว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะมีความก้าวหน้าสู่เป้าหมายของโรงเรียนหรือไม่ มีจุดอ่อนตรงไหน โดยดำเนินงานดังนี้ 1) คณะครูจัดทำแบบทดสอบและใช้ผลการทดสอบในการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน 2) ผู้บริหารพบปะกับครูเป็นรายบุคคลเพื่อหารือเกี่ยวกับผลการประเมิน และให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อชี้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของแผนการสอน และ 3) ผู้บริหารประกาศผลการทดสอบของนักเรียนทางบอร์ดประชาสัมพันธ์และผลการปฏิบัติงานของครูด้วยบันทึกข้อความหรือหนังสือเวียน

6. การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี่ (Hallinger และMurphy, 1985, pp. 223; 231) กล่าวว่า เวลาที่ใช้ในการสอนของครูในห้องเรียน มักจะสูญเสียไปกับการถูกขัดจังหวะบ่อยครั้งโดยประกาศของโรงเรียน นักเรียนที่เข้าห้องเรียนช้า หรือคำร้องขอต่าง ๆ จากสำนักงานของโรงเรียน ฯลฯ หากผู้บริหารสามารถควบคุมกิจกรรมเหล่านี้ให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดได้สำเร็จ จะสามารถเพิ่มเวลาเรียนรู้ที่จัดสรรไว้ได้อย่างเต็มที่และเชื่อมั่นว่า นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

โดยการ 1) ประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อพิจารณาหาข้อตกลงร่วมในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือระเบียบปฏิบัติในการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอนและมอบเลขานุการฯ ดำเนินการ 2) เลขานุการคณะกรรมการฯ จัดทำ ร่างธรรมนูญโรงเรียนหรือระเบียบปฏิบัติในการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอนและนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการฯ 3) ผู้บริหารประกาศใช้ธรรมนูญโรงเรียนหรือระเบียบปฏิบัติในการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน ซึ่งมีสาระดังนี้ 3.1) ไม่ให้มีการเรียกนักเรียนไปที่ฝ่ายต่าง ๆ ในระหว่างเวลาเรียน 3.2)จำกัดเวลาในการประกาศกระจายเสียงทั้งโรงเรียน 3.3) ให้ลงโทษนักเรียนที่มาสายหรือขาดเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต 3.4) ไม่ให้มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรในช่วงเวลาการเรียนการสอน 3.5) ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้ทุกช่วงเวลาการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า

Murphy (1992, Online) ก็มีแนวคิดที่เหมือนกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต้องมีความมั่นใจว่า เวลาสำหรับการเรียนการสอนที่จัดสรรให้กับครูมีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมาก ดังนั้น ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องทำงานร่วมกับคณะครูอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยเพื่อให้แน่ใจว่าทรัพยากรอันมีค่าคือนักเรียนจะได้รับประโยชน์สูงสุด ด้วยการ 1) ตรวจสอบให้แน่ใจว่า ครูใช้เวลาส่วนใหญ่ทุ่มเทให้กับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาหลัก เวลาที่ไม่ใช่การเรียนการสอนจะถูกเก็บไว้ให้น้อยที่สุด 2) สนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนจะช่วยเพิ่มความผูกพันของนักเรียนได้อย่างมาก 3) กำหนดช่วงเวลาสองนาทีแรกตอนต้นชั่วโมงหรือสองนาทีสุดท้ายก่อนหมดชั่วโมงสำหรับเป็นเวลาประกาศของโรงเรียน 4) ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการเข้าห้องเรียนของครูและนักเรียน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน หมายถึง การปกป้องให้ครูใช้เวลาจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เต็มเวลา ปราศจากสิ่งรบกวน โดยผู้บริหารประกาศใช้ธรรมนูญโรงเรียนหรือระเบียบปฏิบัติในการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน ซึ่งมีสาระดังนี้ 1) ไม่ให้มีการเรียกนักเรียนไปที่ฝ่ายต่าง ๆ ในระหว่างเวลาเรียน 2) จำกัดเวลาในการประกาศกระจายเสียงทั้งโรงเรียน 3) ให้ลงโทษนักเรียนที่มาสายหรือขาดเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต 4) ไม่ให้มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรในช่วงเวลาการเรียนการสอน และ 5) ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้ทุกช่วงเวลาการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า

7. การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี่ (Hallinger และMurphy, 1985, pp. 223-224; 232) มีแนวคิดว่า แม้ว่าเวลาส่วนใหญ่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะถูกใช้ไปโดยการประชุมและการทำงานตามหน้าที่ แต่ผู้บริหารก็สามารถทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจทั้งในโรงเรียนและ

ห้องเรียนได้ โดย 1) สนทนากับนักเรียนและครูในช่วงพักกลางวันหรือเมื่อว่าง 2) เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนกับนักเรียน ผู้ปกครองและครู 3) เข้าสอนแทนครูที่มาช้าหรือจัดครูเข้าสอนแทนครูที่ไม่มาทำการสอน 4) ไปเยี่ยมห้องเรียนเพื่อพูดคุยกับนักเรียนและครูเป็นครั้งคราว 5) ทบทวนบทเรียนให้กับนักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ 6) จัดตารางเวลาสำหรับการปรึกษาทางวิชาการและเรื่องอื่นสำหรับครูและนักเรียน

สรุปว่า การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ หมายถึง การแสดงบทบาทการเอาใจใส่ดูแลคณะครูและนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ด้วยการ 1) ให้เวลาสนทนากับนักเรียนและครูในช่วงพัก หรือว่าง หรือเมื่อไปเยี่ยมห้องเรียน 2) เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดให้กับนักเรียนภายในโรงเรียน 3) เข้าสอนแทนครูที่มาช้าหรือจัดครูเข้าสอนแทนครูที่ไม่มาทำการสอน 4) จัดตารางเวลาสำหรับการปรึกษาทางวิชาการให้กับครูและนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน

8. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์พี่ (Hallinger และMurphy, 1985, pp. 223; 231; 237) มีแนวคิดว่า การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพให้กับครูเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารพึงกระทำเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะการจัดการเรียนการสอนให้กับครู โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้ 1) ผู้บริหารแจ้งเรื่องโครงการพัฒนาวิชาชีพครูที่จัดโดยหน่วยงานต่าง ๆ ในที่ประชุมครูประจำเดือน และเปิดโอกาสให้ครูทุกคนเข้ารับการพัฒนาได้ และมอบฝ่ายวิชาการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน 8.2) ฝ่ายวิชาการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการพัฒนาฯ กับเป้าหมายของโรงเรียนและนำเสนอผู้บริหารโดยตรง 8.3) อนุมัติให้ครูเข้าร่วมโครงการพัฒนาฯ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายโรงเรียนได้โดยไม่ถือเป็นวันลาและเข้ารับการพัฒนาวิชาชีพกับครูด้วยโดยเฉพาะกิจกรรมการนิเทศการสอนและการประเมินผลครู 8.4) ให้ครูที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาฯ นำเสนอองค์ความรู้และทักษะที่ได้รับในที่ประชุมครูประจำเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และนำไปใช้ในชั้นเรียนด้วย

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์พี่ (Hallinger and Murphy, 1986, Online) ยืนยันแนวคิดเดิมที่ว่า ผู้บริหารพึงสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพให้กับครูและบุคลากรทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทางตรงคือจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูและบุคลากรขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อให้ครูที่เพิ่งได้รับการอบรมทักษะใหม่มาถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ส่วนทางอ้อม คือ การมอบหมายให้ครูทำวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร สังเกตการสอน และสรรหาข้อมูลต่าง ๆ สำหรับปรับปรุงการเรียนการสอน ต่อไป

สรุปว่า การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุนให้ครูเพิ่มพูนความรู้และทักษะการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผล

สำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน โดยการ 1) เปิดโอกาสให้ครูทุกคนเข้ารับการพัฒนาวิชาชีพได้ 2) ให้ฝ่ายวิชาการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโครงการพัฒนาฯ กับเป้าหมายของโรงเรียนและนำเสนอผู้บริหารโดยตรง 3) ผู้บริหารอนุมัติให้ครูเข้าร่วมทุกโครงการพัฒนาฯ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายโรงเรียน และเข้าร่วมการพัฒนาวิชาชีพด้านนิเทศการสอนและการประเมินผลครู และ 4) ให้ครูที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาฯ นำเสนอองค์ความรู้และทักษะที่ได้รับในที่ประชุมครูประจำเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

9. การให้การสนับสนุน กระตุ้น และให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์พี่ (Hallinger และMurphy, 1985, pp. 224; 232) มีแนวคิดว่าการสนับสนุนและให้กำลังใจกับนักเรียนในการเรียนจะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของโรงเรียนได้อย่างดี โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้ 1) ให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีความสามารถทางวิชาการเป็นเลิศ หรือนักเรียนที่มีพฤติกรรมดีเด่น หรือนักเรียนที่นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน 2) มอบวุฒิบัตรหรือประกาศยกย่องเกียรติคุณนักเรียนที่เก่ง ที่ดี ทางช่องทางต่าง ๆ เช่น ที่ประชุมนักเรียน หรือหนังสือเวียนหรือป้ายประกาศของโรงเรียน 3) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ 4) สนับสนุนให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานดีเด่นของนักเรียนในสำนักงานฯ และอนุญาตให้นักเรียนเข้ามาชื่นชมผลงานได้ในเวลาพักกลางวันหรือชั่วโมงว่าง

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์พี่ (Hallinger and Murphy, 1986, Online) กล่าวเสริมแนวคิดข้างต้นว่า การจัดให้มีสิ่งกระตุ้นและให้กำลังใจนักเรียนเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารเพื่อจูงใจนักเรียนให้มุ่งมั่น ตั้งใจ และทุ่มเทต่อการเรียนให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ๆ โดยให้ความสำคัญกับการจัดงานให้รางวัลและแสดงผลงานของนักเรียน และทำหน้าที่มอบรางวัลให้กับนักเรียนที่นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนด้วยตนเอง ซึ่งรางวัลนั้นอาจเป็นได้ตั้งแต่ โล่ประกาศเกียรติคุณ ใบประกาศนียบัตรการเข้าร่วมงาน การประกาศชื่อในหนังสือพิมพ์ของโรงเรียน/จดหมายข่าว โปสเตอร์ บอร์ด การพูดให้กำลังใจ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้บริหารในการเสริมแรงให้กับนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้เกิดความมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการเรียน โดยการ 1) ให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีความสามารถทางวิชาการเป็นเลิศ หรือมีพฤติกรรมในชั้นเรียนดีเด่นหรือนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน 2) มอบวุฒิบัตรหรือประกาศยกย่องเกียรติคุณนักเรียนที่เก่ง ที่ดีทางช่องทางต่าง ๆ เช่นในที่ประชุมนักเรียน หรือหนังสือเวียนหรือป้ายประกาศของโรงเรียน 3) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึง

พัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ 4) สนับสนุนให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานดีเด่นของนักเรียนในโอกาสต่าง ๆ

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน การที่ครูจะจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อนักเรียนนั้น ครูจะต้องมีทั้งองค์ความรู้และกระบวนการสอนหลากหลายที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับทุกสถานการณ์ในชั้นเรียน กระบวนการสอนที่ครูใช้ขึ้นอยู่กับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ครูยึดเป็นหลักซึ่งจะเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ของครูด้วย โดยจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ดังที่ Bruner (1996, as cited in Leach, et al., 1999, pp. 5–6) ได้ให้ทัศนะว่า ความเชื่อเกี่ยวกับการสอนจะสะท้อนให้เห็นได้จากพฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน นอกจากนี้ การที่จะทำให้นักเรียนบรรลุผลตามที่หลักสูตรมุ่งหวังนั้น องค์ประกอบหลัก คือ ครูจะต้องมีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน หากครูไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมก็จะส่งผลให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนและบังเกิดผลเสียต่อนักเรียนในที่สุด จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สามารถสรุปสังเคราะห์เป็นประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้สำหรับงานวิจัยนี้ได้ดังนี้

ความหมายของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของประสิทธิภาพ (Efficiency)

จากการศึกษาเอกสาร บทความ และพจนานุกรมเกี่ยวกับความหมายของคำว่าประสิทธิภาพ ได้สาระโดยสังเขป ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2554, หน้า 147) ระบุว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพด้วยวิธีการที่ใช้เวลา พลังงาน บุคลากรและการลงทุนน้อยที่สุด หรือด้วยวิธีการที่ประหยัดที่สุด

Drucker (n.d. อ้างอิงใน จักรกฤษณ์ จันทะคุณ, 2555, สื่อออนไลน์; บุญเลิศ อรุณพิบูลย์, 2557, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้อง (Efficiency is doing things right) ทั้งกระบวนการ คือ Input Process และ Output โดยพิจารณาจากความประหยัดหรือความคุ้มค่าทั้งต้นทุน ทรัพยากรและเวลา ความรวดเร็ว และความมีคุณภาพ

วีระพันธ์ เขมะนุเชษฐ์ (2558, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มีลักษณะ 1) ประหยัด (Economy) ทั้งต้นทุน (Cost) ทรัพยากร (Resources) และเวลา (Time) 2) รวดเร็ว เสร็จทันตามกำหนดเวลา (Speed) และ 3) มีคุณภาพ (Quality) โดยพิจารณาทั้งกระบวนการตั้งแต่ปัจจัยนำเข้าหรือวัตถุดิบ (Input) ที่มีการคัดสรรอย่างดี มีกระบวนการดำเนินงาน (Process) ที่ประหยัด รวดเร็ว และได้ผลผลิต (Output) ที่มีคุณภาพ

สรุปว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติงานให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีคุณภาพ และประหยัดทรัพยากร

2. ความหมายของการจัดการเรียนรู้ (Learning Management)

ฮู และดันแคน (Hough and Duncan, 1970, p. 144 อ้างอิงใน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553, สื่อออนไลน์; วิทยา พัฒนเมธาดา, 2560, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมที่ครูใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) การจัดการหลักสูตร (Curriculum) ได้แก่ การศึกษาทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์รายวิชา แล้วจึงนำไปกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้และการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม 2) การจัดการเรียนรู้ (Instruction) ได้แก่ การเลือกวิธีจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ 3) การวัดผล (Measuring) คือ การเลือกวิธีการวัดผลและการวิเคราะห์ผลที่เหมาะสม 4) การประเมินผล (Evaluation) คือ การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้คือกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของครู

สมิธ และลินช์ (Smith and Lynch, 2010, Online) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ คือ ความสามารถในการออกแบบและใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึงกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูต้องใช้ความรู้ของตนอย่างสร้างสรรค์ในการศึกษาหลักสูตร ออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ รวมถึงการวัดและประเมินผล เพื่อให้นักเรียนบรรลุผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

3. ความหมายของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

สมใจ ลักษณะ (2554 อ้างอิงใน ปัทมาพร ท่อชู, 2559, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการทำงาน หมายถึง การทำงานให้เสร็จ ทำงานได้เร็ว โดยใช้กลวิธี หรือเทคนิคการทำงานที่จะสร้างผลงานได้มาก โดยสูญเสียเวลาและเสียพลังงานน้อยที่สุด และได้ผลงานดี

สิริวดี ชูเชิด (2556 อ้างอิงใน ปัทมาพร ท่อชู, 2559, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการทำงาน หมายถึง การทำงานที่ดีขึ้น เจริญขึ้นของบุคคล เพื่อให้บรรลุทั้งเป้าหมายของตนเองและขององค์กร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561, หน้า 127) ได้สังเคราะห์ความหมายของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการจัดกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด โดยครูต้องใช้ความรู้ของตนอย่างสร้างสรรค์ในการศึกษาหลักสูตร ออกแบบการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ รวมถึงการวัดและประเมินผล เพื่อให้นักเรียนบรรลุผลการเรียนตามเป้าหมายตามวัย ตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีคุณภาพ และประหยัดทรัพยากร

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ขึ้น ผลการเรียนของนักเรียนจะไปสู่เป้าหมายของโรงเรียนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับลักษณะการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งมีลักษณะที่เด่นชัดอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายความว่า การจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้น ทั้งครูและนักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้มีจุดประสงค์คือให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย

3. การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ได้ ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของครู คือความรู้ความสามารถด้านวิชาการและเทคนิคการสอน

แสดงว่า การที่ครูจะจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ผลการเรียนหรือผลการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนนั้น ครูจะต้องให้ทั้งศาสตร์คือความรู้เกี่ยวกับ

หลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และศิลป์คือกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เป็นต้น (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553, สื่อออนไลน์)

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารคู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553, สื่อออนไลน์) ศาสตร์การสอนของทิศนา แขมมณี (2563, หน้า 195–218) และงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของมัสยา นามเหล่า, วาโร เพ็งสวัสดิ์ และศิรดา บุรชาติ (2554) ปรากฏว่า ไม่มีเอกสารใดพัฒนา “องค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้” มีการกล่าวถึงเฉพาะ “องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้” เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์ “องค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้” ขึ้น โดยใช้นิยามของ “ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้” เป็นฐานคิด และหลอมรวมองค์ความรู้ของ “องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้” “องค์ประกอบระบบการจัดการเรียนรู้” และ”ระบบการเรียนการสอนของ Gerlach and Ely (1971 อ้างอิงใน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553, สื่อออนไลน์) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากการศึกษาองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ของประไพ ฉลาดคิด (2548, หน้า 4–5 อ้างอิงใน ปัทมาพร ท่อชู, 2559, สื่อออนไลน์); มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553, สื่อออนไลน์); หนิง เอสซีอีดี [นามแฝง] (2551, สื่อออนไลน์); อัชรา เอิบสุขสิริ (2556, หน้า 106) สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

1. ครู เป็นผู้จัดการเรียนรู้และเป็นผู้ที่

1.1 มีความรู้เรื่องหลักสูตร สามารถแปลมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เป็นตัวหนังสือให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและน่าสนใจ รวมทั้งสรรหาวิธีการสอนให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาบทเรียน

1.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจบทเรียน มีทักษะกระบวนการ และมีเจตคติที่ดีตามเจตนารมณ์ของบทเรียนและหลักสูตรได้หลากหลายวิธี

1.3 ใช้สื่อประกอบการสอนได้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ทำให้การสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

1.4 มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตลอดเวลาของการเรียนการสอน

2. นักเรียน เป็นผู้ที่จะได้รับความรู้ที่ครูจัดให้ ซึ่งครูจะต้อง

2.1 คำนึงถึงธรรมชาติของนักเรียนด้านความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจและความต้องการพื้นฐาน

2.2 ให้นักเรียนมีโอกาสร่วมคิด ร่วมวางแผนจัดการเรียนการสอน รวมทั้งเลือกวิธีเรียนตามความเหมาะสมภายใต้การแนะนำของครู

3. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ครูต้องดำเนินการ ดังนี้

3.1 ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น รวมทั้งสภาพสิ่งแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้

3.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้

3.3 ใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ อุปกรณ์ช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 มีการวัดผลและประเมินผลตามที่ครูวางแผนไว้

4. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนี้

4.1 จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้ถูกสุขลักษณะ เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม จัดให้มีมุมประสบการณ์หรือมุมวิชาการหรือป้ายนิเทศในห้องเรียน สร้างเสริมบรรยากาศความเป็นกัลยาณมิตร อบอุ่น ปลอดภัย มีวินัย มีความสุข มีการเสริมแรงให้กำลังใจ ยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน สร้างเสริมบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การทำงานเป็นทีม การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนด้วยกัน และลดกิจกรรมที่ต้องมีการแข่งขัน

4.2 จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันและเกิดการปฏิสัมพันธ์กันได้อย่างดีเช่น ห้องชวนคิด ห้องกิจกรรมวิทยาศาสตร์ ระบบนิเวศจำลอง แหล่งเรียนรู้ทางชีววิทยา เป็นต้น

เมื่อนำรายละเอียดของทั้ง 4 ส่วนข้างต้น มาจัดกลุ่มใหม่ตามความหมายของการจัดการเรียนรู้จะสามารถจัดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูต้องมีความรู้เรื่องหลักสูตร เทคนิควิธีสอน ธรรมชาติของนักเรียนและสภาพสิ่งแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้สื่อประกอบการสอนได้เหมาะสมกับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจบทเรียน มีทักษะกระบวนการ และมีเจตคติที่ดีตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูต้องมีการวัดและประเมินผลตลอดช่วงเวลาการเรียนการสอนตามแผนที่วางไว้

4. การจัดสภาพแวดล้อม ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

องค์ประกอบของระบบการจัดการเรียนรู้

ระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน ช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปได้อย่างเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอน แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ ตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ได้ และเมื่อเกิดปัญหาสามารถตรวจสอบจุดบกพร่องและแก้ปัญหาได้ตรงจุดด้วยความรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูไปในตัวว่าจะต้องมีการวางแผน ต้องดำเนินงานตามแผน ต้องวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดอีกด้วย (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553, สื่อออนไลน์) ดังแสดงในภาพ 2 ต่อไปนี้

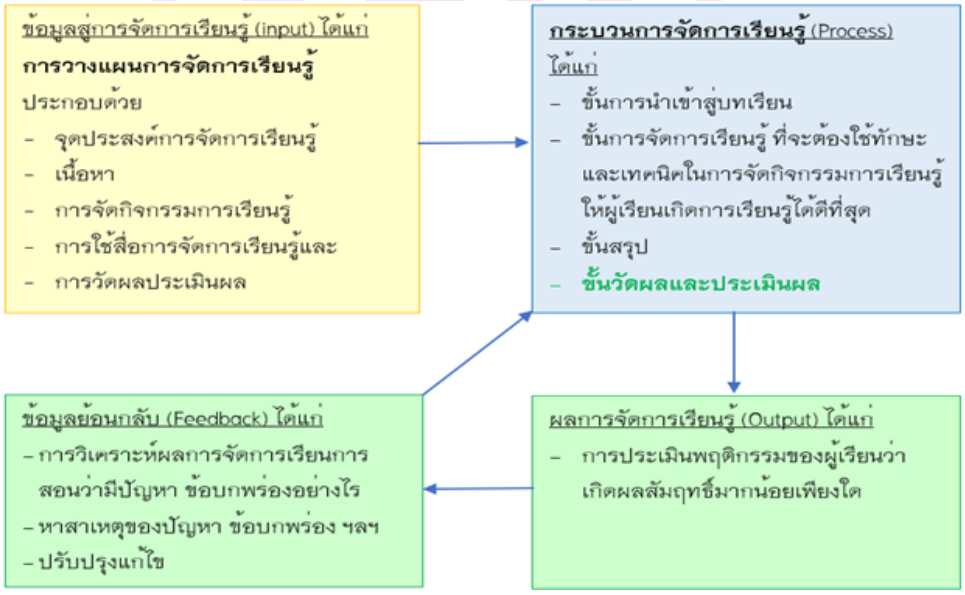

ภาพ 2 องค์ประกอบของระบบการจัดการเรียนรู้

ที่มา: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553, สื่อออนไลน์

1. ข้อมูลสู่การจัดการเรียนรู้ (Input) เป็นขั้นการวางแผน ครูจะต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมตั้งแต่จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ และการวัดผลประเมินผล

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Process) เป็นขั้นการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนไว้ ตั้งแต่ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นการจัดการเรียนรู้ ขั้นสรุป และขั้นวัดผลประเมินผล ซึ่งขั้นที่ถือว่าสำคัญคือ ขั้นการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องใช้ทักษะและเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

3. ผลการจัดการเรียนรู้ (Output) เป็นขั้นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าเกิดผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด หลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ไปแล้ว

4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นขั้นการวิเคราะห์ผลจากการจัดการเรียนการสอนว่ามีข้อบกพร่องอย่างไรบ้าง และมีปัญหาอย่างไรบ้าง โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อที่จะหาสาเหตุของปัญหาหรือข้อบกพร่องแล้วทำการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้ครั้งต่อไป

สำหรับงานวิจัยนี้ ต้องการศึกษาถึงประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน ซึ่งองค์ประกอบนี้ยังไม่ครอบคลุมถึงการประเมินความแตกต่างของนักเรียน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาลงลึกต่อไปว่า จะมีระบบการเรียนการสอนใดบ้างที่มีการประเมินศักยภาพนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้วย พบว่า ระบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมคือระบบการเรียนการสอนของเกอร์ลัคและอีลาย (Gerlach and Ely, 1971, p. 13 อ้างอิงใน ทิศนา แขมมณี, 2563; Gerlach and Ely, 1980 อ้างอิงใน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553, สื่อออนไลน์) ซึ่งเป็นระบบที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย แบ่งเป็น 10 ขั้น ดังรายละเอียดในภาพ 3 ต่อไปนี้

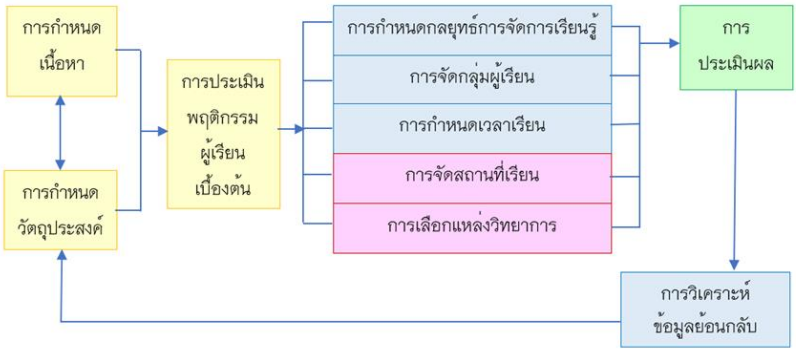

ภาพ 3 ระบบการเรียนการสอนของเกอร์ลัคและอีลาย

ที่มา: Gerlach and Ely, 1971, p. 13 อ้างอิงใน ทิศนา แขมมณี, 2563, หน้า 208

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ ครูจะต้องกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ โดยระบุเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และเขียนให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะกระบวนการและเจตคติ

2. การกำหนดเนื้อหาสาระ ครูจะต้องศึกษาหลักสูตร คำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนที่คาดหวังตลอดจนการจัดเนื้อหาให้ครบและเหมาะสมกับระยะเวลา สภาพนักเรียนและสภาพแวดล้อม

3. การประเมินพฤติกรรมนักเรียนเบื้องต้น ครูจะต้องศึกษาข้อมูลของนักเรียนทุกด้านทั้งความสามารถ สติปัญญา ความสนใจ ประสบการณ์เดิม สภาพครอบครัว ฯลฯ โดยศึกษาจากระเบียนสะสม แบบสอบถาม หรือจากการสัมภาษณ์พูดคุย

4. การกำหนดกลยุทธ์วิธีการจัดการเรียนรู้ ครูต้องเลือกเทคนิคการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ เนื้อหา ระยะเวลา สภาพนักเรียนและสภาพแวดล้อมและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

5. การจัดกลุ่มนักเรียน ครูจะต้องจัดกลุ่มนักเรียนให้เหมาะสมกับวิธีสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ เนื้อหา และระยะเวลาด้วย

6. การกำหนดเวลาเรียน ครูจะต้องกำหนดและใช้เวลาเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะเรียน วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ สถานที่ และความสนใจของนักเรียนด้วย

7. การจัดสถานที่เรียน ครูจะต้องเลือกสถานที่เรียนให้เหมาะสมและมีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

8. การเลือกแหล่งวิทยาการ ครูจะต้องจัดเตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะเรียนและกิจกรรม และมีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน

9. การประเมินผล ครูจะต้องกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ และต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

10. การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ เมื่อขั้นตอนการประเมินผลเสร็จสิ้นลงแล้ว จะทราบได้ว่า นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือไม่ ถ้าผลที่เกิดขึ้น ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ครูต้องทำการวิเคราะห์ผลหรือย้อนกลับมาพิจารณาว่า มีสิ่งใดที่ควรปรับปรุง เพิ่มเติม แก้ไข เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไปได้ผลดียิ่งขึ้น

จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการบูรณาการองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ (ในหน้า 27) องค์ประกอบระบบการจัดการเรียนรู้ (ภาพ 2 หน้า 27) และองค์ประกอบระบบการเรียนการสอนของเกอร์ลัคและอีลาย (ภาพ 3 หน้า 29) ได้เป็นองค์ประกอบประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และการวัดและประเมินผล ดังแสดงในภาพ 4 และแต่ละองค์ประกอบมีสาระโดยสังเขป ดังนี้

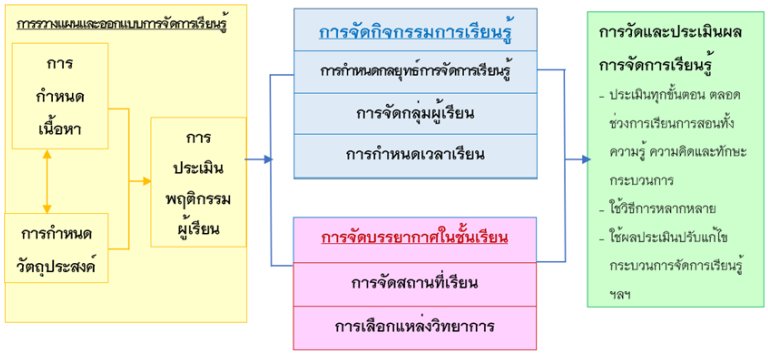

ภาพ 4 องค์ประกอบของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

ที่มา: Gerlach and Ely, 1971, p. 13 อ้างอิงใน ทิศนา แขมมณี, 2563; ประไพ ฉลาดคิด, 2548, หน้า 4-5 อ้างอิงใน ปัทมาพร ท่อชู, 2559, สื่อออนไลน์; มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553, สื่อออนไลน์; หนิง เอสซีอีดี [นามแฝง], 2551, สื่อออนไลน์; อัชรา เอิบสุขสิริ, 2556, หน้า 106

1. การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ หลักพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้และองค์ประกอบของระบบการจัดการเรียนรู้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553, สื่อออนไลน์) กำหนดไว้ว่า

1.1 ครูต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรให้กระจ่าง

1.2 วางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ครอบคลุมตั้งแต่ จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ และ การวัดผลประเมินผลให้เหมาะสมกับนักเรียนและตามสภาพจริง

1.3 กำหนดเค้าโครงบทเรียน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้และเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เตรียมผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและซ้อมสอน

1.4 วางแผนประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

1.5 ออกแบบประเมินความแตกต่างระหว่างนักเรียนด้านความสามารถ สติปัญญา ความสนใจ ประสบการณ์เดิม สภาพครอบครัว ฯลฯ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมิธ และลินช์ (Smith and Lynch, 2010, Online) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้คือความสามารถในการออกแบบและใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

ทั้งนี้ ยืนยันได้ด้วยผลการศึกษาของเกตุอัมพร มียิ่ง (2560); พรรณี วันกระจ่าง และชวน ภารังกูล (2560) ที่พบว่า ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างดีเนื่องจาก 1) ครูได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรรายวิชา กระบวนการเรียนรู้ วิธีสอน เทคนิคการจัดการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน แล้วนำไปกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และโครงสร้างรายวิชาเรียงลำดับจากง่ายไปยาก 2) ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้หรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองได้อย่างชัดเจน

ดังนั้น การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูสามารถวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนที่มีศักยภาพแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม โดยการ 1) ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรให้กระจ่างชัด 2) วางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ครอบคลุมตั้งแต่จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการใช้สื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน 3) กำหนดเค้าโครงบทเรียน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้และเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เตรียมผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและซ้อมสอน และ 4) วางแผนประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553, สื่อออนไลน์) หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ควรมีลักษณะดังนี้

2.1 ครูจะต้องปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนมิใช่ครู

2.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ท้าทายความสามารถของนักเรียน

2.3 จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ฝึกปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

2.4 กำหนดเวลาปฏิบัติกิจกรรมได้เหมาะสมกับบทเรียน และจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้และความสนใจของนักเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมิธ และลินช์ (Smith and Lynch, 2010, Online) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การสอนเป็นอันดับต้น ๆ

ทั้งนี้ ยืนยันได้ด้วยผลการศึกษาของ ประไพ ฉลาดคิด (2548, หน้า 4–5 อ้างอิงใน ปัทมาพร ท่อชู, 2559, สื่อออนไลน์); มัสยา นามเหล่า, วาโร เพ็งสวัสดิ์ และศิรดา บุรชาติ (2554); หนิง เอสซีอีดี [นามแฝง] (2551, สื่อออนไลน์) ที่พบว่า 1) ครูต้องจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสภาพสิ่งแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้ 2) จัดกิจกรรมการเรียนที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย 3) มีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับการศึกษา วัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นต้น 4) มีการวัดผลและประเมินผลตามที่ครูวางแผนไว้

ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูสามารถใช้กลยุทธ์หลากหลายมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนที่มีความแตกต่างกันจนประสบความสำเร็จสู่เป้าหมายได้ โดยการ 1) ครูจะต้องปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ท้าทายความสามารถของนักเรียน 3) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ฝึกปฏิบัติและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และ 4) กำหนดเวลาปฏิบัติกิจกรรมได้เหมาะสมกับบทเรียน และจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้และความสนใจของนักเรียน

3. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หลักพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ หลักการจัดการเรียนรู้ที่ดีและระบบการเรียนการสอนของเกอร์ลัคและอีลาย (ประไพ ฉลาดคิด, 2558, หน้า 4–5 อ้างอิงใน ปัทมาพร ท่อชู, 2559; มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรม

ราชูปถัมภ์, 2553, สื่อออนไลน์; หนิง เอสซีอีดี [นามแฝง], 2551, สื่อออนไลน์) ระบุไว้ว่า ครูควรดำเนินการ ดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ

3.2 จัดเตรียมสถานที่ แหล่งเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมกับบทเรียนและเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน

3.3 จัดให้มีมุมประสบการณ์หรือมุมวิชาการหรือป้ายนิเทศขึ้นในห้องเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งสืบค้นข้อมูลที่ทันกาล

3.4 จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม (Group work) เป็นทีม (Team work) เพื่อฝึกฝนความมีวินัย การยอมรับซึ่งกันและกัน การเสริมแรงให้กำลังใจ การเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม ตลอดจนสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามด้วย

ซึ่งยืนยันได้จากผลการศึกษาของมัสยา นามเหล่า, วาโร เพ็งสวัสดิ์ และศิรดา บุรชาติ (2554) ที่พบว่า ครูจะต้อง 1) เสริมสร้างบรรยากาศที่เร้าให้นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกันมากขึ้น ในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) จัดสถานที่เรียนหรือห้องเรียนให้เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มนักเรียน 3) จัดทำแหล่งสืบค้นเลือกแหล่งเรียนรู้ สื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ และขนาดของกลุ่มนักเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ดังนั้น การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูดำเนินการดังนี้ 1) จัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ 2) จัดเตรียมสถานที่ แหล่งเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมกับบทเรียนและเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน 3) จัดให้มีมุมประสบการณ์หรือมุมวิชาการหรือติดป้ายนิเทศภายในห้องเรียน 4) จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เป็นทีม เพื่อฝึกฝนความมีวินัย การยอมรับซึ่งกันและกัน การเสริมแรงให้กำลังใจ การเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม ตลอดจนสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามด้วย

4. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยปกติการประเมินผลเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังกิจกรรมการเรียนรู้ แต่สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสอดคล้องตามสภาพจริงนั้น ครูควรประเมินผลตลอดช่วงเวลาการเรียนการสอน ดังปรากฏในหลักพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ ลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ดี หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด ระบบการจัดการเรียนรู้ และหลักการวัดและประเมินการเรียนรู้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2553, สื่อออนไลน์) ที่ระบุไว้ว่า

4.1 จัดให้มีการประเมินผลตลอดช่วงเวลาการเรียนการสอนทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้

4.2 ใช้การวัดและประเมินผลนักเรียนหลากหลายวิธี เช่น การประเมินตามสภาพจริงและการประเมินตนเอง

4.3 มีการวัดผลและประเมินผลในทุกขั้นตอนตั้งแต่ขั้นวางแผนหรือก่อนเรียน ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ และหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.4 ใช้ผลการประเมินนั้นไปปรับแก้ไขกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนต่อไป

ซึ่งยืนยันได้จากผลการศึกษาของมัสยา นามเหล่า, วาโร เพ็งสวัสดิ์ และศิรดา บุรชาติ (2554) ที่พบว่า 1) ครูสามารถวัดและประเมินผลตามสภาพจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูได้แจ้งหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้นักเรียนทราบก่อนแล้วและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองด้วย 2) เครื่องมือที่ใช้วัดผลและประเมินผลที่ครูใช้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) ครูมีการประเมินผลงานของนักเรียนอย่างเป็นธรรม และมีมาตรฐานเชื่อถือได้

ดังนั้น การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมที่ครูใช้แสดงให้ทราบว่า การเรียนรู้ของนักเรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือไม่ โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้ 1) จัดให้มีการประเมินผลตลอดช่วงเวลาการเรียนการสอนทั้งด้านความรู้ ความคิด ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้ 2) ใช้การวัดและประเมินผลนักเรียนหลากหลายวิธี เช่น การประเมินตามสภาพจริงและการประเมินตนเอง 3) มีการวัดผลและประเมินผลในทุกขั้นตอนตั้งแต่ขั้นวางแผนหรือก่อนเรียน ขั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ และหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 4) ใช้ผลการประเมินไปปรับแก้ไขกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนต่อไป

สภาพทั่วไปของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ประวัติความเป็นมา

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ เพื่อสนองตามพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปรินายก (จวน อุฏฐายี) ที่ว่า “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้อง

อนุวัตรไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป” ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศระเบียบกระทรวงฯ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2535 เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษาและการส่งเสริมสนับสนุนของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2553, 2557, สื่อออนไลน์)

ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ทำให้มีหน่วยงานที่ดูแลรับสนองงานคณะสงฆ์และพัฒนากิจการพระพุทธศาสนาโดยตรง คือ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งแยกมาจากกรมการศาสนา ดังนั้น เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีระเบียบควบคุมการดำเนินงานที่ชัดเจน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงได้ออกระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักร ก็จะได้ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติดี ประพฤติชอบ ดำรงอยู่ในสมณธรรม สมควรแก่ภาวะ สามารถธำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป และถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาบทไปแล้ว ก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือเข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าแก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกัน (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557, สื่อออนไลน์)

ในปีเดียวกันนั้น ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไข (เพิ่มเติม) พ.ศ. 2545 ซึ่งในหมวด 2 มาตรา 12 ได้กำหนดไว้ว่า “นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ **สถาบันศาสนา** สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง” และมาตรา 18(2) กำหนดว่า “โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และ**โรงเรียนที่สังกัดสถาบันพระพุทธศาสนา**หรือสถาบันอื่น” ดังนั้น จึงถือได้ว่า **โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแห่งหนึ่งตามพระราชบัญญัติฉบับนี้** และในปี 2548 กระทรวงศึกษาธิการก็ได้ออกกฎกระทรวง ว่าด้วย

สิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ.2548 ขึ้น (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557, สื่อออนไลน์)

นับแต่นั้นมา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาก็ดำเนินงานตามสาระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ และกฎกระทรวงฯ ข้างต้น จนกระทั่งปี 2553 มหาเถรสมาคมเห็นชอบร่วมกันว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะสงฆ์เป็นสำคัญด้วย จึงได้ออกประกาศมหาเถรสมาคมว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2553 กำหนดให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาบริหารจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากำหนด ซึ่งคณะกรรมการฯ ดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย มาตรฐานและแผนการจัดการศึกษา ให้คำแนะนำส่งเสริมการจัดการศึกษา และพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ มีสมเด็จพระวันรัต เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นรองประธานกรรมการ มีผู้แทนจากบุคคลและหน่วยงานสำคัญต่าง ๆ อาทิ ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นคณะกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557, สื่อออนไลน์)

เพื่อให้การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่ตั้งอยู่ทั่วประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจึงออกประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2555 ข้อ 4 ให้มีกลุ่มโรงเรียน 14 กลุ่ม (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2553, สื่อออนไลน์) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ นนทบุรี สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่ม 2 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา กระบี่ ตรัง ระนอง พังงา ภูเก็ต พัทลุง สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่ม 3 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท อุทัยธานี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่ม 4 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พิจิตร ตาก และเพชรบูรณ์ ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก

กลุ่ม 5 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่ม 6 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดแพร่ น่าน เชียงราย และลำปาง ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดลำปาง

กลุ่ม 7 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น เลย และหนองบัวลำภู ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น

กลุ่ม 8 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสกลนคร หนองคาย และอุดรธานี ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดหนองคาย

กลุ่ม 9 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดยโสธร อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มที่ 10 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม มหาสารคาม และร้อยเอ็ด ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในร้อยเอ็ด

กลุ่มที่ 11 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสุรินทร์ ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดสุรินทร์

กลุ่มที่ 12 ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ตราด ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

กลุ่มที่ 13 (จีนนิกาย) ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ชลบุรี และเชียงราย ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มที่ 14 (อนัมนิกาย) ประกอบด้วย โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร สงขลา และอุดรธานี ให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ หรือ 2 ช่วงชั้น คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดเป็นโรงเรียนในระบบเช่นเดียวกับโรงเรียนของรัฐและเอกชน โดยทำการสอนวิชา

สามัญศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่แบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ และยังมีวิชาเฉพาะที่กำหนดให้นักเรียน คือ พระภิกษุสามเณรต้องเรียนตามนโยบายของคณะสงฆ์ โดยมหาเถรสมาคม คือ แผนกบาลีและแผนกธรรม (ประกอบด้วย พุทธประวัติ ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ) เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาหลักพระพุทธศาสนาในคัมภีร์พระไตรปิฎก สามารถนำไปเป็นเครื่องมือเผยแผ่พระพุทธศาสนา อันเป็นหน้าที่สำคัญของพระภิกษุสามเณร ในฐานะที่เป็นศาสนทายาทผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา โดยโรงเรียนได้ทำการปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียนและเกณฑ์การจบการศึกษาด้วยการเพิ่มหน่วยกิตวิชาภาษาบาลีและวิชานักธรรม ตามมติที่ประชุมมหาเถรสมาคม ในคราวประชุมเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2555 เพื่อให้สามเณรสามารถสอบผ่านธรรมสนามหลวงและบาลีสนามหลวงได้ ทั้งนี้ ผู้ที่จะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ต้องสอบได้นักธรรมชั้นตรีเป็นอย่างต่ำ และจะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ต้องสอบได้นักธรรมชั้นโทเป็นอย่างต่ำ (มติมหาเถรสมาคม ที่ 388/2555) (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557, สื่อออนไลน์)

1. โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีสายการบังคับบัญชาประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้จัดการโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการบริหารงานทั่วไป รองผู้อำนวยการบริหารวิชาการ รองผู้อำนวยการบริหารบุคคล และรองผู้อำนวยการบริหารงานงบประมาณ แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ดำเนินงานตามที่ปรากฏในภาพ 5 (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557, สื่อออนไลน์)

โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

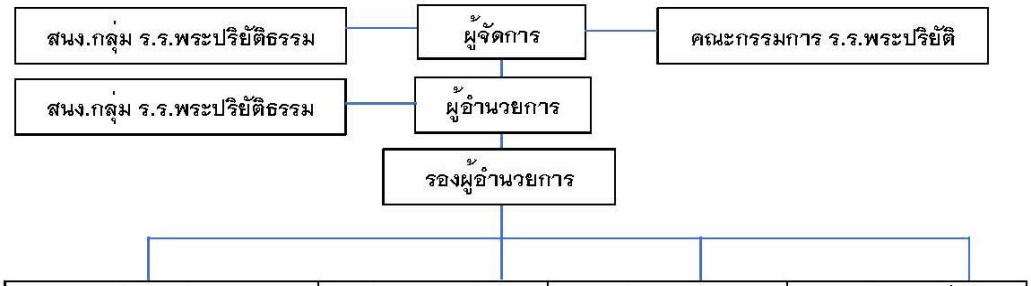

การบริหารงานวิชาการ	การบริหารงานงบประมาณ	การบริหารงานบุคคล	การบริหารงานทั่วไป
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำของบประมาณ	1. การวางแผนอัตรากำลัง 2. การสรรหา บรรจุแต่งตั้งครูและบุคลากรทาง กศ.	1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ 3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ	3. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือน	2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบอุดหนุนที่ได้รับจัดสรร	4. การลาทุกประเภทของครูและบุคลากรทาง กศ.	3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4. การทำบัญชีการเงิน	5. การประเมินผลการปฏิบัติการ	4. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	5. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ	6. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ 7. การอุทธรณ์/การร้องทุกข์	5. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
9. การนิเทศการศึกษา 10. การแนะแนว		8. การออกจากราชการ	6. การดำเนินงานธุรการ
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา		9. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ	7. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ		10. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ	8. การจัดทำสำมะโนนักเรียน
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรอื่น		11. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ	9. การจัดการเรียนรู้นอกสถานที่
14. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดกศ.		12. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต	10. งานกิจการนักเรียน 11. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา		13. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น	12. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา			13. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ กศ.			

ภาพ 5 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ที่มา: กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557, สื่อออนไลน์

2. จำนวนโรงเรียน/ห้องเรียน/นักเรียน/ครู และเจ้าหน้าที่

ในปีการศึกษา 2563 มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั้งประเทศ จำนวน 408 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนสามเณรไม่เกิน 120 รูป) จำนวน 343 โรงเรียน (ร้อยละ 84.1) โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนสามเณรระหว่าง 121–300 รูป) จำนวน 60 โรงเรียน (ร้อยละ 14.7) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนสามเณรตั้งแต่ 301 รูปขึ้นไป) จำนวน 5 โรงเรียน (ร้อยละ 1.2) โดยกระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ภายใต้การบริหารจัดการของกลุ่ม 1–14 กลุ่มละประมาณ 13–59 โรงเรียน และยังมีโรงเรียนจีนนิกาย และอนัมนิกายในกลุ่มที่ 13 และ 14 อีกกลุ่มละ 3 โรงเรียน (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563, สื่อออนไลน์)

ส่วนจำนวนสามเณรนักเรียน ในปีการศึกษา 2563 มีทั้งสิ้น 34,208 รูป จำแนกเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 22,820 รูป (ร้อยละ 66.7) และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 11,388 รูป (ร้อยละ 33.3) กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (2563, สื่อออนไลน์)

สำหรับบุคลากรของโรงเรียน จะประกอบไปด้วย คณะครู และเจ้าหน้าที่ โดยในปีการศึกษา 2563 มีคณะครูที่เป็นพระภิกษุและสามเณร จำนวนทั้งสิ้น 4,268 รูป/คน จำแนกเป็นครูประจำ จำนวน 2,195 รูป/คน (ร้อยละ 51.4) ครูพิเศษ จำนวน 1,692 รูป/คน (ร้อยละ 39.7) และครูบาลี จำนวน 381 รูป (ร้อยละ 8.9) ส่วนเจ้าหน้าที่ มีจำนวนทั้งสิ้น 1,594 รูป/คน (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563, สื่อออนไลน์)

สำหรับงานศึกษานี้ มุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 จำนวน 14 โรงเรียน ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 9 โรงเรียน นครปฐม 2 โรงเรียน และปทุมธานี 3 โรงเรียน เกือบทุกโรงเรียนจัดการเรียนการสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ยกเว้นโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มจร. เปิดสอนเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และโรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา มจร. เปิดสอนเพียงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น มี 9 โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และมี 5 โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง เมื่อพิจารณาถึงบุคลากร แต่ละโรงเรียนมีครูประจำโดยเฉลี่ยประมาณ 10 คน ครูพิเศษ ประมาณ 7 คน ครูบาลีประมาณ 1 คน และเจ้าหน้าที่ประมาณ 4 คน

3. คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ O-Net

ผลการทดสอบ O-Net ในปีการศึกษา 2562 ที่ผ่านมา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 1 ทำคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ได้เท่ากับ 48.24, 27.89, 22.85 และ 27.95

แต่ก็ยังต่ำกว่าภาพรวมของทุกโรงเรียนทั้งประเทศที่มีค่าเท่ากับ 55.14, 33.25, 26.73 และ 30.07 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพ 6 และในภาคผนวก ง ตาราง 27 ในทำนองเดียวกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่ 1 ที่ทำคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ได้เท่ากับ 33,70, 33.23, 22.52, 17.54 และ 24.55 ก็ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยภาพรวมทั้งประเทศ ดังแสดงในภาพ 7 และในภาคผนวก ง ตาราง 27

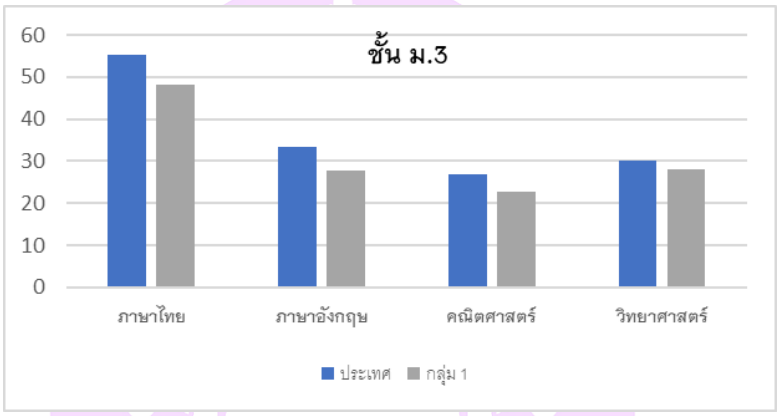

ภาพ 6 คะแนน O-NET ชั้น ม.3 ปีการศึกษา 2562

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2562ก, สื่อออนไลน์

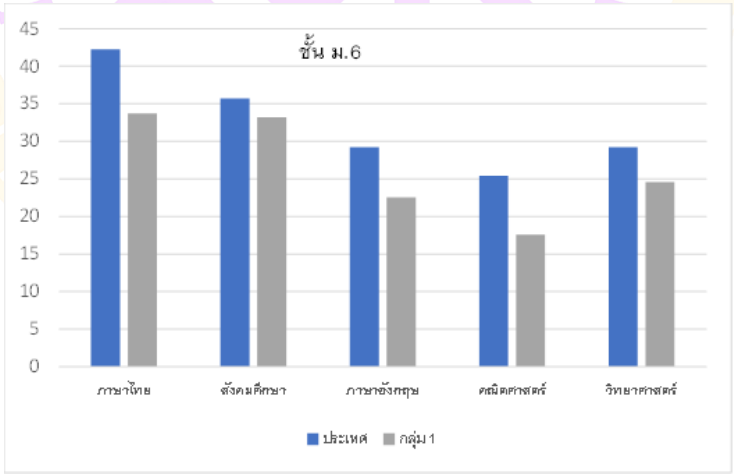

ภาพ 7 คะแนน O-NET ชั้น ม.6 ปีการศึกษา 2562

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2562ข, สื่อออนไลน์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิภาพการสอนของครู คุณภาพการสอนของครู รวมถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนทั้งของภายในประเทศและต่างประเทศ ได้ผลการศึกษาดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

ละอองดาว ปะโพธิง (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดเลย พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อยได้แก่ การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การสนับสนุนทรัพยากรการสอน และการนิเทศการสอน ส่วนครูก็มีพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีการปฏิบัติมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการชั้นเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง การนำผลการประเมินไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และการวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนี้ พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงกับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู

พรรณี วันกระจ่าง และชวน ภารังกูล (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี รวมถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การกำหนดภารกิจ การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู การสื่อสารเป้าหมาย การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดการหลักสูตร และการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน 2) การจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษามีการปฏิบัติทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้และการกำหนดโครงสร้างรายวิชา และ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาฯ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ การสื่อสารเป้าหมาย การจัดการหลักสูตร การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 67

ตัทธิตา ติ่งต่ำ, สมคิด นาคขวัญ และชูศักดิ์ เอกเพชร (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 12 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา การส่งเสริมบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมการนิเทศ 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้านก็อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง (r=0.536**) กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาฯ

ชนินันท์ คล้ายมณี, จันทรัศม์ ภูติอริยวัฒน์ และอภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการสอนของครู ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู และปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครู ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการสอนของครูอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การวัดและประเมินผล การใช้สื่อการสอน และการจัด

การเรียนรู้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาฯ มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การนิเทศการสอน และประเมินผลการสอน และด้านการจัดการ และ 3) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาฯ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู ฯ ในระดับปานกลาง และปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาฯ ทุกด้าน ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูได้ร้อยละ 45.10 โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาฯ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้มีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ การบริหารหลักสูตร การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และการนิเทศการสอนและการประเมินผลการสอนตามลำดับ

เฉลิมพล ศรีรักษ์, มะลิวัลย์ น้อยบัวทิพย์ และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของครู บรรยากาศในองค์การ และประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของครู บรรยากาศในองค์การกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู รวมถึงสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของครู (X_2) และปัจจัยด้านบรรยากาศในองค์การ (X_3) อยู่ในระดับดีมาก แสดงว่าบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูมีความสัมพันธ์ในทางบวกทุกตัว และสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูคือ Y = 0.781 + 0.471X3 + 0.248X2 + 0.162X1 แปลผลได้ว่า ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในระดับมาก อันเนื่องมาจากความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารจัดการเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน เป็นต้น

เกตุอัมพร มียิ่ง (2560) ได้ศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และปัจจัยภาวะความผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ

คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนมีภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและภารกิจของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการนิเทศผลการปฏิบัติงานของครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในขณะที่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในภาพรวมก็มีคุณภาพอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยที่ด้านการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด นอกจากนี้ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง (r=.722) กับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ชุดปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ได้ร้อยละ 61.30

มัสยา นามเหล่า, วาโร เพ็งสวัสดิ์ และศิรดา บุรชาติ (2554) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน เพื่อหาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยที่**ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ**มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจากครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ครูตื่นตัวในการศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ครูที่สอนในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีการศึกษาต่อระดับการศึกษาสูงขึ้นจำนวนมาก ครูแนะนำให้นักเรียนแสวงหาความรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียน **ด้านการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน** ในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูได้จัดห้องเรียน บรรยากาศของห้องเรียนทั้งทางกายภาพและทางจิตวิทยาให้น่าเรียน ห้องเรียนไม่มีสิ่งรบกวน ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนของนักเรียน สภาพห้องเรียนมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ร้อน อบอ้าว อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีมุมสำหรับนำเสนอผลงานของนักเรียน ด้านจิตวิทยาก็เน้นด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นกันเองไม่เครียด สนุกสนานกับการเรียน ครูให้ความรักความเมตตาต่อนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาค สร้างบรรยากาศให้นักเรียนเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน โดยให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น มีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ครูมีความอดทน อดกลั้น ควบคุมอารมณ์ได้ พูดจาไพเราะน่าฟัง มีความรับผิดชอบในการสอน เสียสละอุทิศเวลา

ในการอบรมสั่งสอนนักเรียนเพื่อปลูกฝังความมีคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน และมีการตอบสนองข้อเสนอและการกระทำของนักเรียนอย่างสร้างสรรค์ **ด้านสื่อการเรียนรู้** ในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูได้จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีการแนะนำหนังสือ ตำรา สื่อ และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ตลอดจนใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการสอน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ใช้สื่อ ประเภทตำรา ใบความรู้ ใบงาน วัสดุสิ่งพิมพ์ แผนที่ คู่มือ ประกอบการสอนได้สอดคล้องกับเนื้อหา ครูใช้สื่อการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับ วัย ความรู้ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูมีการประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงสื่อการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย **ด้านการวัดผลและประเมินผล**ตามสภาพจริง ในภาพรวมมีประสิทธิภาพในระดับมาก เนื่องจากครูได้แจ้งหลักเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผลที่แน่นอนให้นักเรียนทราบ เครื่องมือที่ใช้วัดผลและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ และครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง นอกจากนี้ ครูมีการประเมินผลงานของนักเรียนอย่างเป็นธรรม และมีมาตรฐานเชื่อถือได้

นิตนิภา เสนาฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2559 จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.26–0.81 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

Kale and Melih (2015) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิชาการกับบรรยากาศองค์กรในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับบรรยากาศองค์กรในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเมืองแองการา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบวัดบรรยากาศองค์กรสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา (ภาษาตุรกี) (The organizational climate description for elementary schools (OCDQ–RE) Turkish version) แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการเกี่ยวกับการกำหนดและการถ่ายทอดเป้าหมายของโรงเรียน การบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลการศึกษา การส่งเสริมศักยภาพครู และการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนตอนที่สอง เป็นคำถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์กรที่วัดจาก 6 มิติของพฤติกรรมองค์การ ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุน พฤติกรรมผู้นำแบบบงการ พฤติกรรมผู้นำแบบเจ้าระเบียบ พฤติกรรมครูแบบกลุ่มเพื่อน พฤติกรรมครูแบบเพื่อนสนิท พฤติกรรมครูแบบโดดเดี่ยว ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการที่เหมาะสม และบรรยากาศองค์การมีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศองค์การ (r=0749) และสามารถพยากรณ์บรรยากาศองค์การได้ร้อยละ 56 ที่ระดับความเชื่อมั่น .01

Pearce (2017)) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีต่อประสิทธิภาพของครู เพื่อทดสอบผลกระทบของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีต่อประสิทธิภาพของครูตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือ Principal Instructional Rating Management Scale ของ Philip Hallinger และ Teacher Self–Efficacy Scale ของ Tschannen–Moran and Woolfolk–Hoy พร้อมทั้งคำถามปลายเปิดเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วย ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ไม่พบความสัมพันธ์หรือผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงวิชาการที่มีต่อประสิทธิภาพของครู แต่จากการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากคำถามปลายเปิด กลับพบว่าผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู มีความเห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงวิชาการส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของครูอย่างมาก ข้อค้นพบดังกล่าว เป็นการเพิ่มมิติใหม่ให้กับงานวิจัยเกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางการเรียนการสอนกับประสิทธิภาพของครู และเป็นแรงผลักดันให้นักการศึกษาตรวจสอบผลการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติของเขาต่อการดำเนินงานของโรงเรียน รวมทั้งควรจะต้องเพิ่มการสะท้อนกลับของผู้นำเกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อประสิทธิภาพของครูด้วย

Khun-inkeeree, et al. (2019) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำของผู้บริหารกับความมุ่งมั่นในการทำงานของครู เพื่อศึกษาผลกระทบของพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเมือง Tabah Merah ของรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย โดยใช้แบบสอบถามการบริหารจัดการเรียนการสอนของผู้บริหาร (Principal instructional management rating scale-PIMRS) ของ Philip Hallinger จาก Centre of Peabody College of Teachers, Vaderbit University, Nashville, Tennessee U.S.A จำนวน 44 ข้อ และแบบสอบถามความมุ่งมั่นในการทำงานของ Collarelli และ Bishop จำนวน 17 ข้อ รวมทั้งสิ้น 61 ข้อ โดยตัวแปรต้น คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การนิเทศและสะท้อนผลการสอนกลับให้แก่ครู การปลูกฝังบรรยากาศการสอนเชิงบวก การประเมินผลการสอนของครู และการปลูกฝังบรรยากาศโรงเรียน ส่วนตัวแปรตามประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน กลยุทธ์การสอน และการควบคุมชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า การปลูกฝังบรรยากาศการสอนเชิงบวกมีความสัมพันธ์กับหลายองค์ประกอบ ได้แก่ การนิเทศและสะท้อนผลการสอน ($r=.78$, $p<.01$) การปลูกฝังบรรยากาศโรงเรียน ($r=.76$, $p<.01$) และประเมินผลการสอนของครู ($r=.72$, $p<.01$) ซึ่งเป็นการยืนยันได้อย่างดีว่าบรรยากาศการสอนในเชิงบวกทำให้ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน รวมถึงการจัดตารางเรียน และที่สำคัญผู้บริหารโรงเรียนยังให้ความสำคัญกับการนิเทศการสอนพร้อมทั้งสะท้อนผลกลับเพื่อการปรับปรุงที่ดีขึ้นกว่าเดิม จากบรรยากาศการทำงานที่เอื้อดังกล่าวส่งผลให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อผู้บริหาร ต่อโรงเรียน และมุ่งมั่นทำงานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Xiaorong and Russ (2019) ได้สำรวจภาวะผู้นำทางการสอนว่ามีผลต่อประสิทธิภาพของครูอย่างไรโดยใช้การวิเคราะห์หลายระดับ ด้วยการสร้างแบบจำลองหลายระดับขึ้นเพื่อตรวจสอบผลกระทบของความเป็นผู้นำเชิงวิชาการที่มีต่อประสิทธิภาพของครูในลักษณะการเล่นบทบาทการไกล่เกลี่ยโดยอาศัยความไว้วางใจของบุคลากรในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำการเรียนการสอนในแง่ของการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ในเชิงบวกส่งผลโดยตรงต่อการรับรู้และความสามารถของครู และความเป็นผู้นำทางวิชาการที่เป็นผู้กำหนดภารกิจของโรงเรียน เป็นผู้จัดโปรแกรมการเรียนการสอน เป็นผู้พัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ในเชิงบวกของโรงเรียน มีผลกระทบโดยตรงต่อความไว้วางใจของบุคลากร นอกจากนี้ผลการศึกษายังเน้นย้ำว่า ความเป็นผู้นำเฉพาะทางส่งผลกระทบทางอ้อมมากกว่าผลกระทบทางตรงต่อประสิทธิภาพของครูผ่านความเชื่อมั่นของบุคลากรที่มีต่อผู้บริหารโรงเรียน

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการสอน การจัดการเรียนรู้ของครู รวมทั้งทัศนคติและความมุ่งมั่นในการทำงานของครูในระดับปานกลางถึงสูง (ค่า r มีค่าประมาณ 0.50–0.78) และสามารถพยากรณ์ได้ประมาณร้อยละ 50–60 โดยภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีการปฏิบัติเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจของสถานศึกษา ด้านการสื่อสารเป้าหมาย ด้านการส่งเสริมบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ การสนับสนุนทรัพยากรการสอน และด้านการนิเทศผลการปฏิบัติงานของครู

ส่วนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพของครูที่มีการปฏิบัติเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยมีดังนี้ การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ/การเรียนรู้บูรณาการ การบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การประเมินผลตามสภาพจริงและนำผลการประเมินไปใช้ การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพนักเรียน

นอกจากนี้ ทัศนคติและความมุ่งมั่นในการทำงานของครู ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน กลยุทธ์การสอน และการควบคุมชั้นเรียน เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 กับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยมีแนวคิดการวิจัยว่าโรงเรียนที่มีงานบริหารวิชาการเข้มแข็งนั้น จะต้องประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการและมีครู อาจารย์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตร เป้าหมายของโรงเรียน และเป้าหมายของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยกำหนดให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรต้นและประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นตัวแปรตาม ดังปรากฏในภาพ 8

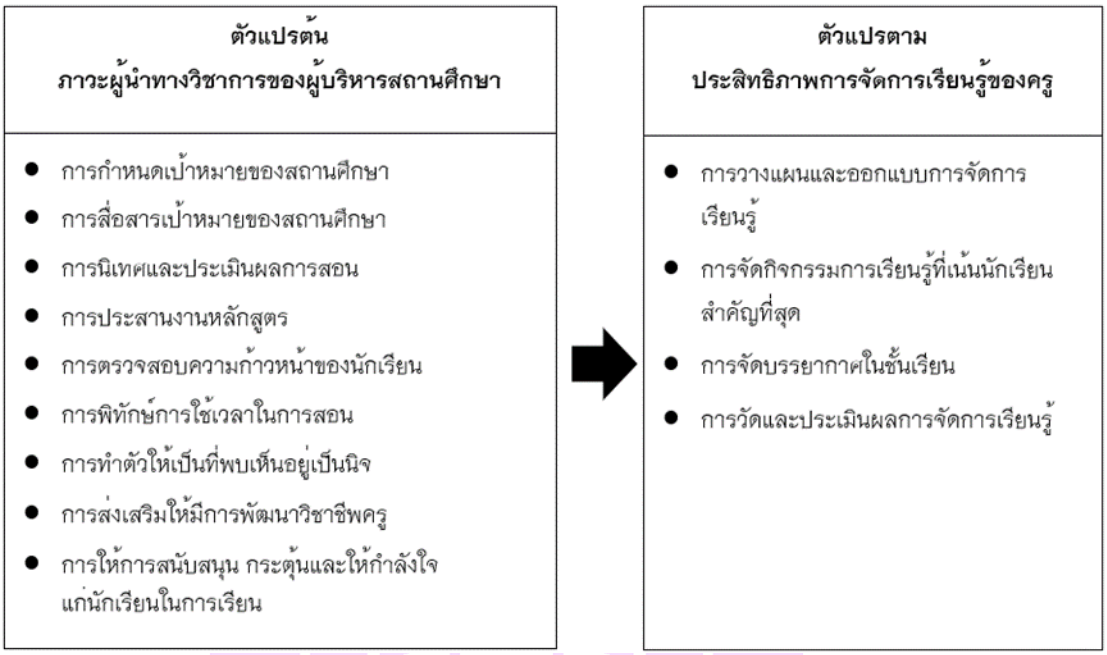

ภาพ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 จากนั้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 มีวิธีการดำเนินงานวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูประจำ จำนวน 151 รูป/คน และครูพิเศษ จำนวน 109 รูป/คน ที่สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ปีการศึกษา 2563 รวมจำนวน 260 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ ครูประจำ และครูพิเศษที่สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, Online) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างครูประจำ จำนวน 108 รูป/คน และครูพิเศษ จำนวน 86 รูป/คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 194 รูป/คน ดังแสดงในตาราง 1 และตาราง 2

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทครู

ประเภทครู	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ครูประจำ (รวมผู้บริหารที่ทำการสอน)	151	108
ครูพิเศษ	109	86
รวมทั้งหมด	**260**	**194**

ที่มา: Krejcie and Morgan, 1970, Online; กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563, สื่อออนไลน์

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ครูประจำ	ครูพิเศษ	รวม	ครูประจำ	ครูพิเศษ	รวม
1. วชิรมกุฎ	5	7	12	4	5	9
2. บาลีสาธิตศึกษา มจร.	16	4	20	11	3	14
3. พระปริยัติธรรมวัดศรีบุญเรือง	6	5	11	4	4	8
4. บาลีเตรียมอุดมศึกษา มจร.	18	1	19	13	1	14
5. พุทธศาสตร์วิทยา	13	6	19	9	5	14
6. วัดกาญจนสิงหาสน์วิทยา	5	11	16	4	9	13
7. พระปริยัติธรรมวัดธรรมมงคล	20	31	51	14	24	38
8. โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดผ่องพลอยวิริยาราม	20	3	23	14	2	16
9. พระปริยัติธรรมพรหมวชิรญาณ	14	1	15	10	1	11
10. พระปริยัติธรรมวัดเสน่หา	3	5	8	2	4	6
11. พระปริยัติธรรมมหาสวัสดิ์วิทยา	8	5	13	6	4	10
12. วัดโกเมศรัตนาราม แผนกสามัญศึกษา	3	6	9	2	5	7
13. เตรียมพุทธศาสตร์	14	2	16	10	2	12
14. พระปริยัติธรรมพระราหุล	6	22	28	5	17	22
รวม	**151**	**109**	**260**	**108**	**86**	**194**

ที่มา: กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2563, สื่อออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมตามการรับรู้ของครู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert จำนวน 45 ข้อ โดยกำหนดระดับความมากน้อยที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดระดับความมากน้อยที่แสดงถึงระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อถามถึงข้อเสนอแนะที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู จำนวน 2 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการและแนวคิด หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สังเคราะห์องค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อนิยามศัพท์ที่เหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ

3. สังเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ เพื่อนิยามศัพท์ที่เหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ

4. สร้างแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert จากนั้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและปรับแก้ไข ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ได้จำนวน 45 ข้อ และด้านประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ได้จำนวน 20 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านระเบียบวิธีวิจัย ด้านการบริหารการศึกษา และด้านการเรียนการสอน จำนวน 3 ท่าน (รายนามผู้ทรงคุณวุฒินำเสนอไว้ในภาคผนวก ก) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องและเหมาะสมของข้อคำถามเป็นรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการว่ามีความถูกต้องเหมาะสมและมีความชัดเจนของภาษาหรือไม่ อย่างไร

2. ทำการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item–objective congruence) โดยใช้สูตร

$$IOC = \sum R/n$$

เมื่อ IOC คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

n คือ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

เกณฑ์การให้คะแนน มี 3 ค่า คือ

1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา/นิยามศัพท์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา/นิยามศัพท์

–1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหา/นิยาม

เกณฑ์การพิจารณาค่า IOC

ค่า IOC ≥ 0.5 แสดงว่าเป็นคำถามที่มีความสอดคล้อง

3. ปรับแก้ไขข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งเพื่อตรวจสอบ จนกระทั่งทุกข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 โดยได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1 จากการตอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน

4. หลังจากนั้น นำแบบสอบถามฯ ไปทดลองใช้กับคณะครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และทำการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับและรายด้าน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น

ทั้งฉบับเท่ากับ 0.983 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.979 และด้านประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957

5. นำแบบสอบถามฯ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับแก้ไขจนมีความสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ทำการส่งแบบสอบถามฯ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้อำนวยการและคณะครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ตอบพร้อมรับกลับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมา ร้อยละ 100

3. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนเพื่อนำไปทำการประมวลผลและวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

จากค่าสถิติที่คำนวณได้ จะทำการแปลความหมายตามเกณฑ์ในการแปลความหมายของบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 163) ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนแปลผลดังนี้

1.00–1.50 = แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับน้อยที่สุด

1.51–2.50 = แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับน้อย

2.51–3.50 = แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับปานกลาง

3.51–4.50 = แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับมาก

4.51–5.00 = แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับมากที่สุด

2. ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู แปลผลดังนี้

1.00–1.50 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับน้อยที่สุด

1.51–2.50 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับน้อย

2.51–3.50 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง

3.51–4.50 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับมาก

4.51–5.00 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู แปลผลโดยพิจารณาจากเครื่องหมายและค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ ดังนี้

3.1 การแปลผลจากเครื่องหมาย จะบอกถึงทิศทางความสัมพันธ์ ดังนี้

3.1.1 r เข้าใกล้ 0 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับน้อยหรือไม่มีเลย

3.1.2 r มีเครื่องหมาย – หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวมีค่าต่ำ)

3.1.3 r มีเครื่องหมาย + หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง อีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

3.2 การแปลผลจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ ใช้เกณฑ์การแปลระดับของความสัมพันธ์ของฮินเคล, วิลเลียม และสตีเฟน (Hinkle, William and Stephen, 1998, p. 118) ดังนี้

3.2.1 ค่า r เท่ากับ 0.910–1.000 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

3.2.2 ค่า r เท่ากับ 0.710–0.909 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

3.2.3 ค่า r เท่ากับ 0.510–0.709 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

3.2.4 ค่า r เท่ากับ 0.310–0.509 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

3.2.5 ค่า r เท่ากับ 0.000–0.309 มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สำหรับการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

2. ค่าสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

สัญลักษณ์ทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

p แทน ค่าความน่าจะเป็นที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

X แทน ภาพรวมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม

X_1 แทน ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

X_2 แทน ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา

X_3 แทน ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน

X_4 แทน ด้านการประสานงานหลักสูตร

X_5 แทน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

X_6 แทน ด้านการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน

X_7 แทน ด้านการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ

X_8 แทน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู

X_9 แทน ด้านการให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน

Y แทน ภาพรวมของประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม

Y_1 แทน ด้านการวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้

Y_2 แทน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

Y_3 แทน ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

Y_4 แทน ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทครู สถานภาพ ระดับการศึกษาที่สำเร็จ ระยะเวลาในการทำงานสอน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	n=194	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภท		
ครูประจำ	108	55.67
ครูพิเศษ	86	44.33
สถานภาพ		
ครูพระภิกษุ	66	34.02
ครูฆราวาส	128	65.98
ระดับการศึกษาที่สำเร็จ		
ปริญญาตรี	144	74.23
สูงกว่าปริญญาตรี	50	25.77
ระยะเวลาในการทำงานสอน		
ภาพรวม (n=194)		
ต่ำกว่า 5 ปี	29	14.95
6–10 ปี	130	67.01
มากกว่า 11 ปี	35	18.04

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	n=194	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครูประจำ (n=108)		
ต่ำกว่า 5 ปี	16	14.81
6-10 ปี	72	66.67
มากกว่า 11 ปี	20	18.52
ครูพิเศษ (n=86)		
ต่ำกว่า 5 ปี	13	15.12
6-10 ปี	58	67.44
มากกว่า 11 ปี	15	17.44
ระดับการศึกษาที่สอน		
มัธยมศึกษาตอนต้น	43	22.16
มัธยมศึกษาตอนปลาย	50	25.77
มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย	101	52.07
วิชาที่สอน		
วิชาภาษาไทย	23	11.86
วิชาคณิตศาสตร์	12	6.19
วิชาวิทยาศาสตร์	17	8.76
วิชาสังคมศึกษา	23	11.86
วิชาสุขศึกษา	12	6.19
วิชาศิลปะ	10	5.15
วิชาการงานอาชีพ	14	7.22
วิชาภาษาอังกฤษ	12	6.19
วิชาภาษาบาลี	37	19.07
วิชานักธรรม	34	17.51

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 194 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 55.67 เป็นครูประจำ ส่วนที่เหลือเป็นครูพิเศษ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 44.33

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ครูฆราวาส จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 65.98 ส่วนที่เหลือเป็นครูพระภิกษุ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 34.02

ระดับการศึกษาที่สำเร็จของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 74.23 ส่วนที่เหลือคือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.77

ระยะเวลาในการทำงานสอนของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม ส่วนใหญ่ คือ 6-10 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 67.01 รองลงมาคือ มากกว่า 11 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.04 ส่วนที่เหลือเป็น 1-5 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.95 ซึ่งเมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มครูประจำ พบว่า ในกลุ่มตัวอย่าง 108 รูป/คน ส่วนใหญ่ทำงานสอนเป็นระยะเวลา 6-10 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา คือทำงานสอน มากกว่า 11 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 ส่วนที่เหลือ ทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81 ส่วนตัวอย่างครูพิเศษ 86 รูป/คน นั้น ส่วนใหญ่ทำงานสอนระหว่าง 6 -10 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 67.44 รองลงมา ทำงานสอนมากกว่า 11 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.44 ส่วนที่เหลือทำงานสอนต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15.12

ระดับการศึกษาที่สอนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 52.07 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.77 ส่วนที่เหลือคือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 22.16

วิชาที่สอนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ วิชาบาลี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.07 รองลงมาคือ วิชานักธรรม จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.51 วิชาภาษาไทยและวิชาสังคมศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.86 วิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.76 วิชาการงานอาชีพ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.22 วิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.19 วิชาสุขศึกษา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.19 วิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.19 ส่วนที่เหลือ คือ วิชาศิลปะ จำนวน10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.15

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

จากการหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD) ของการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ในภาพรวมและรายด้าน ได้ผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ในภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการฯ	n=194			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	3.99	0.73	มาก	4
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา	4.04	0.71	มาก	3
3. ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน	3.97	0.69	มาก	6
4. ด้านการประสานงานหลักสูตร	3.93	0.74	มาก	8
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	3.98	0.69	มาก	5
6. ด้านการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน	3.93	0.65	มาก	7
7. ด้านการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ	3.86	0.70	มาก	9
8. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู	4.05	0.72	มาก	2
9. ด้านการให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน	4.16	0.73	มาก	1
รวม	**3.99**	**0.61**	**มาก**	

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.99, SD=0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ด้านการให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน ($\bar{X}$ =4.16, SD=0.73) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ($\bar{X}$ =4.05, SD=0.72) อันดับสุดท้าย คือ ด้านการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ ($\bar{X}$ =3.86, SD=0.70)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการฯ	n=194			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา				
1. กำหนดเป้าหมายทางวิชาการประจำปีของโรงเรียนอย่างชัดเจน	3.94	0.96	มาก	4
2. กำหนดเป้าหมายที่ครูอาจารย์สามารถนำไปใช้ในชั้นเรียนได้โดยง่าย	4.01	0.79	มาก	2
3. การรวมพลังความร่วมมือของคณะครูอาจารย์ในการพิจารณา กำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน	4.01	0.97	มาก	3
4. สำรวจความต้องการของครูและบุคลากรเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย	3.88	0.96	มาก	5
5. ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน	4.10	0.72	มาก	1
รวม	**3.99**	**0.73**	**มาก**	

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการฯ ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.99, SD=0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อับดับแรก คือ ผู้บริหารใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน ($\bar{X}$=4.10, SD=0.72) รองลงมาคือ กำหนดเป้าหมายที่ครูอาจารย์สามารถนำไปใช้ในชั้นเรียนได้โดยง่าย ($\bar{X}$=4.01, SD=0.79) อันดับสุดท้ายคือ สำรวจความต้องการของครูและบุคลากร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย ($\bar{X}$=3.88, SD=0.96)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการฯ	n=194			
	$\overline{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา				
1. ประชาสัมพันธ์เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้คณะครูและบุคลากรเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.05	0.87	มาก	4
2. ปรึกษาหารือเกี่ยวกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนกับครูอาจารย์ในที่ประชุมคณะครูอาจารย์ อย่างสม่ำเสมอ	4.16	0.80	มาก	1
3. แจ้งครูให้ยึดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนในการพิจารณาตัดสินใจกำหนดหลักสูตร	4.06	0.94	มาก	3
4. สนับสนุนครูให้จัดแสดงป้ายนิเทศต่าง ๆ ที่มีสาระเกี่ยวกับวิชาการของโรงเรียน เช่น ป้ายโปสเตอร์หรือป้ายนิเทศที่เน้นวิชาคณิตศาสตร์หรือภาษาอังกฤษ เป็นต้น อย่างต่อเนื่อง	3.86	1.04	มาก	5
5. ประชาสัมพันธ์เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้นักเรียนทราบในการประชุมนักเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.09	0.73	มาก	2
รวม	**4.04**	**0.71**	**มาก**	

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการฯ ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.04, SD=0.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อับดับแรก คือ ปรึกษาหารือเกี่ยวกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนกับครูอาจารย์ในที่ประชุมคณะครูอาจารย์ อย่างสม่ำเสมอ ($\overline{X}$=4.16, SD=0.80) รองลงมา คือ ประชาสัมพันธ์เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้นักเรียนทราบในการประชุมนักเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\overline{X}$=4.09, SD=0.73) อันดับสุดท้าย คือ สนับสนุนครูให้จัดแสดงป้ายนิเทศต่าง ๆ ที่มีสาระเกี่ยวกับวิชาการของโรงเรียน เช่น ป้ายโปสเตอร์ หรือป้ายนิเทศที่เน้นวิชาคณิตศาสตร์หรือภาษาอังกฤษ เป็นต้น อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$=3.86, SD=1.04)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน

ภาวะผู้นำทางวิชาการฯ	n=194			
	$\overline{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน				
1. ย้ำและติดตามให้เห็นว่าสิ่งที่ครูอาจารย์จะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในชั้นเรียนคือการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ อย่างต่อเนื่อง	4.09	0.83	มาก	1
2. ตรวจสอบผลงานของนักเรียนเพื่อประเมินการสอนของชั้นเรียน อย่างต่อเนื่อง	4.07	0.87	มาก	2
3. สังเกตชั้นเรียนอย่างไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่อง	3.95	0.90	มาก	3
4. ชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นเฉพาะด้านในการปฏิบัติการสอนของครูอาจารย์เพื่อให้คำแนะนำหลังจากสังเกตการสอน	3.92	0.78	มาก	4
5. ชี้ให้เห็นถึงจุดบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติการสอนของครูโดยการให้คำแนะนำหลังจากการสังเกตการสอน	3.84	0.85	มาก	5
รวม	**3.97**	**0.69**	**มาก**	

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการฯ ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.97, SD=0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อับดับแรก คือ การย้ำและติดตามให้เห็นว่าสิ่งที่ครูอาจารย์จะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในชั้นเรียนคือการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$=4.09, SD=0.83) รองลงมา คือ ตรวจสอบผลงานของนักเรียนเพื่อประเมินการสอนของชั้นเรียน อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$=4.07, SD=0.87) อันดับสุดท้าย คือ ชี้ให้เห็นถึงจุดบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติการสอนของครูโดยการให้คำแนะนำหลังจากการสังเกตการสอน ($\overline{X}$=3.84, SD=0.85)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการประสานงานหลักสูตร

ภาวะผู้นำทางวิชาการฯ	n=194			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการประสานงานหลักสูตร				
1. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการประสานงานหลักสูตรในระดับชั้นต่าง ๆ อย่างชัดเจน	4.01	0.85	มาก	1
2. นำผลการทดสอบของนักเรียนในโรงเรียนมาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจกำหนดหลักสูตร อย่างสม่ำเสมอ	3.81	0.84	มาก	5
3. ตรวจสอบการจัดหลักสูตรระดับชั้นเรียนให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทางด้านหลักสูตรของโรงเรียน	3.91	0.89	มาก	3
4. ศึกษาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ทางด้านหลักสูตรของโรงเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน	3.91	0.91	มาก	4
5. ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการพิจารณาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในหลักสูตร	3.99	.091	มาก	2
รวม	**3.93**	**0.74**	**มาก**	

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการฯ ด้านการประสานงานหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.93, SD=0.74) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อับดับแรก คือ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการประสานงานหลักสูตรในระดับชั้นต่าง ๆ อย่างชัดเจน ($\bar{X}$=4.01, SD=0.85) รองลงมา คือ ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการพิจารณาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในหลักสูตร ($\bar{X}$=3.99, SD=0.91) อันดับสุดท้าย คือ นำผลการทดสอบของนักเรียนในโรงเรียนมาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจกำหนดหลักสูตร อย่างสม่ำเสมอ($\bar{X}$=3.81, SD=0.84)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

ภาวะผู้นำทางวิชาการฯ	n=194			
	$\overline{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน				
1. พบปะกับครูเป็นรายบุคคลเพื่อหารือเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิชาการของนักเรียน ในเวลาที่เหมาะสม	3.84	0.93	มาก	4
2. ให้คำปรึกษากับครูอาจารย์ในการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อชี้ให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของแผนการสอนในเวลาที่เหมาะสม	3.77	0.86	มาก	5
3. ใช้ผลการทดสอบของนักเรียนเพื่อประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน	3.92	0.93	มาก	3
4. แจ้งให้ครูอาจารย์ทราบถึงผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น บันทึกข้อความหรือประกาศ	4.05	0.76	มาก	2
5. แจ้งให้นักเรียนทราบถึงผลการทดสอบในระดับโรงเรียนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร	4.34	0.79	มาก	1
รวม	**3.98**	**0.69**	**มาก**	

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการฯ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.98, SD=0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อับดับแรก คือ แจ้งให้นักเรียนทราบถึงผลการทดสอบในระดับโรงเรียนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ($\overline{X}$=4.34, SD=0.79) รองลงมา คือ แจ้งให้ครูอาจารย์ทราบถึงผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น บันทึกข้อความหรือประกาศ ($\overline{X}$=4.05, SD=0.76) อันดับสุดท้าย คือ ให้คำปรึกษากับครูอาจารย์ในการวิเคราะห์แบบทดสอบ เพื่อชี้ให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของแผนการสอน ในเวลาที่เหมาะสม ($\overline{X}$=3.77, SD=0.86)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน

ภาวะผู้นำทางวิชาการฯ	n=194			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน				
1. จำกัดเวลาการประกาศเรื่องทั่วไปที่ขัดจังหวะการเรียนการสอน	3.89	0.72	มาก	3
2. มีการกำหนดในธรรมนูญโรงเรียนว่าไม่ให้มีการเรียกนักเรียนไปที่ฝ่ายต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่มีการเรียนการสอน	3.68	1.06	มาก	5
3. มีการกำหนดมาตรการลงโทษสำหรับนักเรียนที่มาสายหรือขาดเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต	4.18	0.80	มาก	1
4. ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้ช่วงเวลาการเรียนการสอนเพื่อการสอน การนำทักษะและแนวความคิดใหม่ ๆ มาใช้	4.14	0.77	มาก	2
5. ควบคุมไม่ให้มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรในช่วงเวลาการเรียนการสอน	3.77	1.06	มาก	4
รวม	**3.93**	**0.65**	**มาก**	

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการฯ ด้านการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.93, SD=0.65) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อับดับแรก คือ มีการกำหนดมาตรการลงโทษสำหรับนักเรียนที่มาสายหรือขาดเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต ($\bar{X}$=4.18, SD=0.80) รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้ช่วงเวลาการเรียนการสอนเพื่อการสอน การนำทักษะและแนวความคิดใหม่ๆ มาใช้ ($\bar{X}$=4.14, SD=0.77) อันดับสุดท้าย คือ มีการกำหนดในธรรมนูญโรงเรียนว่าไม่ให้มีการเรียกนักเรียนไปที่ฝ่ายต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่มีการเรียนการสอน ($\bar{X}$=3.68, SD=1.06)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ

ภาวะผู้นำทางวิชาการฯ	n=194			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ				
1. ใช้เวลาในการสนทนากับนักเรียนและครูอาจารย์ในช่วงเวลาว่างหรือหยุดพัก	3.96	0.78	มาก	2
2. เข้าเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสนทนาหารือเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียนกับคณะครูอาจารย์และนักเรียน	3.68	0.87	มาก	5
3. เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมร่วมหลักสูตร	3.81	0.94	มาก	3
4. จัดครูเข้าสอนแทนครูที่มาช้าหรือไม่มาทำการสอน	3.74	1.11	มาก	4
5. เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับคณะครูอาจารย์และนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาคกัน	4.12	0.78	มาก	1
รวม	**3.86**	**0.70**	**มาก**	

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการฯ ด้านการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.86, SD=0.70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อับดับแรก คือ การเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับคณะครูอาจารย์และนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาคกัน ($\bar{X}$=4.12, SD=0.78) รองลงมา คือ ใช้เวลาในการสนทนากับนักเรียนและครูอาจารย์ในช่วงเวลาว่างหรือหยุดพัก ($\bar{X}$=3.96, SD=0.78) อันดับสุดท้าย คือ เข้าเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสนทนาหารือเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียนกับคณะครูอาจารย์และนักเรียน ($\bar{X}$=3.68, SD=0.87)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู

ภาวะผู้นำทางวิชาการฯ	n=194			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู				
1. กำหนดให้ครูอาจารย์เข้าร่วมในกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง	4.06	0.98	มาก	3
2. ติดตามตรวจสอบให้ทุกกิจกรรมที่ครูอาจารย์เข้าร่วมสอดคล้องกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน	3.98	0.88	มาก	5
3. สนับสนุนให้ครูนำทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมปฏิบัติการมาใช้ในชั้นเรียนอย่างจริงจัง	4.07	0.80	มาก	2
4. กำหนดเวลาส่วนหนึ่งในการประชุมคณะครูอาจารย์ให้ครูอาจารย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลที่ได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน	4.09	0.78	มาก	1
5. เป็นผู้นำหรือเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูอาจารย์	4.05	0.88	มาก	4
รวม	**4.05**	**0.72**	**มาก**	

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการฯ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.05, SD=0.72) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อับดับแรก คือ กำหนดเวลาส่วนหนึ่งในการประชุมคณะครูอาจารย์ให้ครูอาจารย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลที่ได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$=4.09, SD=0.78) รองลงมา คือ สนับสนุนให้ครูนำทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมปฏิบัติการมาใช้ในชั้นเรียนอย่างจริงจัง ($\bar{X}$=4.07, SD=0.80) อันดับสุดท้าย คือ ติดตามตรวจสอบให้ทุกกิจกรรมที่ครูอาจารย์เข้าร่วมสอดคล้องกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน ($\bar{X}$=3.98, SD=0.88)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน

ภาวะผู้นำทางวิชาการฯ	n=194			
	$\overline{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน				
1. ให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการเป็นเลิศและให้รางวัลอย่างเป็นทางการด้วยการมอบวุฒิบัตรและประกาศยกย่องในหนังสือเวียนหรือวารสารของโรงเรียนหรือทางแผ่นป้ายประกาศจากผู้บริหารโรงเรียน	4.27	0.83	มาก	2
2. ประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีผลงานทางวิชาการหรือมีพฤติกรรมในชั้นเรียนดีเด่นในที่ประชุมนักเรียน	4.21	0.89	มาก	3
3. ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการหรือนักเรียนที่นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน	4.30	0.86	มาก	1
4. ให้มีการจัดนิทรรศการแสดงถึงผลงานดีเด่นของนักเรียนในโอกาสต่าง ๆ เสมอ	4.10	0.84	มาก	4
5. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.91	0.86	มาก	5
รวม	**4.16**	**0.73**	**มาก**	

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการฯ ด้านการให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.16, SD=0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อับดับแรก คือ ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการหรือนักเรียนที่นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน ($\overline{X}$=4.30, SD=0.86) รองลงมา คือ ให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการเป็นเลิศและให้รางวัลอย่างเป็นทางการด้วยการมอบวุฒิบัตรและประกาศยกย่องในหนังสือเวียนหรือวารสารของโรงเรียนหรือทางแผ่นป้ายประกาศจากผู้บริหารโรงเรียน ($\overline{X}$=4.27, SD=0.83) อันดับสุดท้าย คือ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\overline{X}$=3.91, SD=0.86)

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

จากการหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ของระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ในภาพรวมและรายด้าน ได้ผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 โดยภาพรวม

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูฯ	n=194			
	$\overline{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้	4.15	0.66	มาก	1
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด	4.01	0.65	มาก	4
3. ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	4.06	0.65	มาก	3
4. ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้	4.14	0.67	มาก	2
รวม	**4.09**	**0.61**	**มาก**	

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 มีประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\overline{X}$=4.09, SD=0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ด้านการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ของครู ($\overline{X}$=4.15, SD=0.66) รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$=4.14, SD=0.67) อันดับสุดท้าย คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด ($\overline{X}$=4.01, SD=0.65)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครู

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูฯ	n=194			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้				
1. ครูมีการออกแบบการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน	4.18	0.76	มาก	2
2. ครูมีความเข้าใจในบทเรียนอย่างดีและสามารถนำไปกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน	4.13	0.74	มาก	3
3. ครูวางเค้าโครงรายละเอียดของบทเรียนได้อย่างเป็นระบบ	4.11	0.80	มาก	5
4. ครูกำหนดขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน	4.12	0.69	มาก	4
5. ครูวางแผนประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงอย่างถูกต้อง	4.21	0.73	มาก	1
รวม	**4.15**	**0.66**	**มาก**	

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 มีประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.15, SD=0.66) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ครูวางแผนประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงอย่างถูกต้อง ($\bar{X}$=4.21, SD=0.69) รองลงมา คือ ครูมีการออกแบบการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน ($\bar{X}$=4.18, SD=0.76) อันดับสุดท้าย คือ ครูวางเค้าโครงรายละเอียดของบทเรียนได้อย่างเป็นระบบ ($\bar{X}$=4.11, SD=0.80)

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูฯ	n=194			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด				
1. ครูจัดกิจกรรมที่ท้าทายให้นักเรียนกระตือรือร้น	3.93	0.81	มาก	5
2. ครูจัดให้นักเรียนร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง	4.05	0.73	มาก	2
3. ครูเตรียมการอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนได้อย่างครบถ้วน	4.06	0.82	มาก	1
4. ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบได้อย่างรวดเร็ว	3.97	0.72	มาก	4
5. ครูกำหนดเวลาปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสม ทันเวลา	4.03	0.82	มาก	3
รวม	**4.01**	**0.65**	**มาก**	

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 มีประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.01, SD=0.65) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ครูเตรียมการอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนได้อย่างครบถ้วน ($\bar{X}$=4.06, SD=0.82) รองลงมา คือ ครูจัดให้นักเรียนร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง ($\bar{X}$=4.05, SD=0.73) อันดับสุดท้าย คือ ครูจัดกิจกรรมที่ท้าทายให้นักเรียนกระตือรือร้น ($\bar{X}$=3.93, SD=0.81)

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูฯ	n=194			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน				
1. ครูเริ่มต้นบทเรียนด้วยการกระตุ้นความสนใจและความคิดของนักเรียนได้อย่างมืออาชีพ	4.02	0.77	มาก	4
2. ครูจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์การสอนเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน	4.10	0.79	มาก	3
3. ครูส่งเสริมการเรียนรู้โดยการจัดป้ายนิเทศมุมวิชาการได้อย่างน่าสนใจ	3.80	0.89	มาก	5
4. ครูสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและมีวินัยแก่ตัวนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม	4.21	0.73	มาก	1
5. ครูฝึกการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมให้กับนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมเช่น ความมีมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม เป็นต้น	4.15	0.80	มาก	2
รวม	**4.06**	**0.65**	**มาก**	

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 มีประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.06, SD=0.65) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ครูสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและมีวินัยแก่ตัวนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม ($\bar{X}$=4.21, SD=.073) รองลงมา คือ ครูฝึกการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมให้กับนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมเช่น ความมีมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม เป็นต้น ($\bar{X}$=4.15, SD=0.80) อันดับสุดท้าย คือ ครูส่งเสริมการเรียนรู้โดยการจัดป้ายนิเทศ มุมวิชาการได้อย่างน่าสนใจ ($\bar{X}$=3.80, SD=0.89)

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูฯ	n=194			
	$\overline{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้				
1. ครูใช้วิธีการวัดผลหลากหลายวิธีได้อย่างเหมาะสม	4.27	0.76	มาก	1
2. ครูเข้าใจหลักการวัดผลประเมินผลที่ถูกต้อง	4.24	0.68	มาก	2
3. ครูมีการทดสอบก่อนเรียนระหว่างการเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้ทุกบทเรียน	3.93	0.84	มาก	5
4. ครูทำการประเมินนักเรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	4.21	0.79	มาก	3
5. ครูใช้ผลย้อนหลังจากการวัดผลประเมินผลเพื่อการพัฒนานักเรียน	4.05	0.79	มาก	4
รวม	**4.14**	**0.67**	**มาก**	

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 มีประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.14, SD=0.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรก คือ ครูใช้วิธีการวัดผลหลากหลายวิธีได้อย่างเหมาะสม ($\overline{X}$=4.27, SD=0.76) รองลงมา คือ ครูเข้าใจหลักการวัดผลประเมินผลที่ถูกต้อง ($\overline{X}$=4.24, SD=0.68) อันดับสุดท้าย คือ ครูมีการทดสอบก่อนเรียนระหว่างการเรียน และหลังการจัดการเรียนรู้ทุกบทเรียน ($\overline{X}$=3.93, SD=0.84)

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation analysis) ได้ผลการศึกษาในภาพรวมและรายด้านดังแสดงในตาราง 19 และ 20 ดังนี้

ตาราง 19 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับตัวแปรประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู (Y) โดยภาพรวม

องค์ประกอบของตัวแปร	X	Y
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X)	1	
ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู (Y)	.649**	1

หมายเหตุ: ** ระดับนัยสำคัญที่ <.01

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r=0.649) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษารายด้านทั้ง 9 ด้าน (X_1–X_9) กับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู (Y) ด้วย ดังแสดงในตาราง 20 ดังนี้

ตาราง 20 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษารายด้าน (X_1–X_9) กับตัวแปรประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในภาพรวม (Y)

	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X	Y
X_1	1										
X_2	.817**	1									
X_3	.727**	.749**	1								
X_4	.749**	.797**	.858**	1							
X_5	.631**	.730**	.823**	.866**	1						
X_6	.636**	.658**	.717**	.761**	.774**	1					
X_7	.689**	.717**	.779**	.839**	.779**	.820**	1				
X_8	.750**	.768**	.708**	.788**	.686**	.727**	.755**	1			
X_9	.532**	.669**	.585**	.677**	.679**	.570**	.585**	.746**	1		
X	.836**	.884**	.886**	.937**	.889**	.847**	.888**	.887**	.775**	1	
Y	.607**	.525**	.519**	.571**	.581**	.614**	.596**	.566**	.504**	.649**	1

หมายเหตุ: ระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 9 ด้าน (X_1–X_9) มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับด้านที่มีความสัมพันธ์มากไปหาน้อยได้ ดังนี้ X_6 การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน (0.614), X_1 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (0.607), X_7 การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ (0.596), X_5 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (0.581), X_4 การประสานงานหลักสูตร (0.571), X_8 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู (0.566), X_2 การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา (0.525), X_3 การนิเทศและประเมินการสอน (0.519) และ X_9 การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน (0.504)

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ในทัศนะของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

จากกลุ่มตัวอย่าง 194 รูป/คน มีผู้ตอบข้อเสนอแนะจำนวน 66 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 34.02 โดยใช้วิธีจัดกลุ่มข้อเสนอแนะที่เหมือนกัน เพื่อหาค่าร้อยละและผู้วิจัยได้สรุปประเด็นข้อเสนอแนะได้ ดังต่อไปนี้

ตาราง 21 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะ	n=66	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา		
1.1 ผู้บริหารควรมีการบริหารงานแบบประชาธิปไตย	28	42.42
1.2 ทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วม	16	24.24
1.3 ยอมรับฟังความคิดเห็นของทั้งนักเรียน ครู และผู้ปกครอง	13	19.70
2. การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา		
2.1 ส่งเสริมให้ครูทำแผนการสอน	24	36.36
2.2 ร่วมออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่นำสู่เป้าหมายของสถานศึกษา	18	27.27
2.3 ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้สมัยใหม่เพื่อใช้ในการบริหารงาน	11	16.67

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	n=66	
	จำนวน	ร้อยละ
2.4 ส่งเสริมสนับสนุนครูประจำและบุคลากรในการพัฒนาวิชาชีพด้วยการส่งเข้ารับการอบรมหรือให้ทุนเรียน	9	13.64
3. การนิเทศและประเมินการสอน		
3.1 ผู้บริหารควรชี้แจง ความสำคัญของการประเมิน กำหนดเงื่อนไขเวลาให้ชัดเจน	26	3.39
3.2 มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรดำเนินการและให้อำนาจกาตัดสินใจ	21	31.82
3.3 ผู้บริหารควรเป็นผู้ดำเนินการนิเทศและประเมินการสอนของครูด้วยตนเอง	13	19.70
4. การประสานงานหลักสูตร		
4.1 ผู้บริหารควรเป็นผู้กำหนดกำกับหลักสูตรด้วยตนเอง	24	36.36
4.2 ตรวจสอบแนวทางการจัดทำหลักสูตรการสอนของคณะครูในแต่ละหมวดด้วยตนเอง	16	24.24
4.3 นำหลักสูตรไปใช้สอนให้มีประสิทธิภาพ	13	19.70
4.4 ควรประสานงานกับหน่วยงานกลางเช่นสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน	11	16.67
5. การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน		
5.1 ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐาน หลักสูตร ระบบการตรวจสอบ การประกันคุณภาพ	21	31.82
5.2 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าในการจัดการเรียนการสอน	19	28.79
5.3 มีการพิจารณาจากผลการทดสอบก่อนและหลังเรียนทุกวิชา รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยสอบถาม เพื่อตรวจสอบความคิดและศักยภาพของนักเรียน	16	24.24
6. การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน		
6.1 ควรดำเนินการร่วมกับคณะครูในการวางหลักการโดยยึดพื้นฐานของเหตุผล ความถูกต้อง ความชัดเจน และความเป็นธรรม	33	50.00
6.2 จะต้องมีการจัดทำชี้แจงให้ชัดเจน และเน้นย้ำอย่างสม่ำเสมอ	23	34.85

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	n=66	
	จำนวน	ร้อยละ
7. การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ		
7.1 ผู้บริหารควรอยู่โรงเรียน ให้คณะครูได้พบเห็น	27	40.91
7.2 มีการปฏิสัมพันธ์กับคณะครูและบุคลากรทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนแนวคิดระหว่างกันและกัน	16	24.24
7.3 เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสม	10	15.15
7.4 คอยกระตุ้นและให้กำลังใจครูและนักเรียนในการเรียนการสอน	9	13.64
8. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู		
8.1 สนับสนุนครูให้มีการพัฒนาอยู่เสมอ โดยการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการพัฒนาครู	37	56.06
8.2 จัดส่งคณะครูเข้ารับการอบรมในโครงการอบรมพัฒนาครูอาจารย์เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์	26	39.39
9. การให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังแก่นักเรียนในการเรียน		
9.1 ส่งเสริมแรงจูงใจแก่นักเรียนอยู่เสมอ เพื่อสร้างแรงกระตุ้นด้านบวก	32	48.48
9.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดชั้นเรียนให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้สู่ความสำเร็จ	29	43.94

จากตาราง 21 พบว่า มีผู้ตอบแบบข้อเสนอแนะ จำนวน 66 รูป/คน จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 194 รูป/คน พบว่า การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา การประสานงานหลักสูตร การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ มีข้อเสนอแนะมาเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา การนิเทศและประเมินการสอน การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และอันดับสุดท้ายคือ การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู การให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังแก่นักเรียนในการเรียน

ตาราง 22 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพในทัศนะของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะ	n=66	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้		
1.1 วางแผนการเรียนการสอนให้ครอบคลุมหลักสูตรและเหมาะสมกับสภาพนักเรียนและบริบทของโรงเรียน	30	45.45
1.2 ให้การสนับสนุน สร้างความมั่นใจ แนะนำแนวทาง	23	34.85
1.3 กำหนดให้คณะครูต้องทำวิจัยในชั้นเรียนพร้อมทั้งนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการเรียนการสอน	11	16.67
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
2.1 ออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรด้วยวิธีการและกิจกรรมที่หลากหลาย	17	25.76
2.2 จัดหาแหล่งข้อมูลให้เหมาะสมกับรายวิชา เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น	13	19.70
2.3 ควรเน้นการอธิบายอย่างง่ายๆ เน้นการทำกิจกรรมเชิงคิดสร้างสรรค์	12	18.18
2.4 เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยน แบ่งปันเข้าใจในเนื้อหาการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น	10	15.15
2.5 พยายามงดเว้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนจดจากหนังสือเพื่อท่องจำ	9	13.64
3. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน		
3.1 จัดบรรยากาศให้เป็นกันเอง ไม่เครียด เน้นการมีส่วนร่วมของครูและนักเรียน	29	43.94
3.2 สร้างหัวข้อให้นักเรียนสืบค้น มีเรื่องเล่านอกประเด็นที่น่าสนใจทั้งเรื่องความรู้รอบตัวที่นอกเหนือจากตำรา	21	31.82
3.3 หาความรู้จากโลกอินเทอร์เน็ต หรือข่าวสารต่าง ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม แสดงทัศนคติในการพัฒนาห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้	13	19.70
4. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้		
4.1 จัดรูปแบบการประเมินผลที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญตามสภาพความเป็นจริงให้ชัดเจน	31	46.97
4.2 ยึดหลักการประเมินผลเพื่อค้นหาและพัฒนาศักยภาพ ควรมีการวัดผล ประเมินผลนักเรียนอยู่เสมอ	19	28.79
4.3 วางรูปแบบแนวทางการสอนในอนาคต เน้นการวัดและประเมินผลที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ทันต่อยุคสมัย	12	18.18

จากตาราง 22 พบว่า มีผู้ตอบแบบข้อเสนอแนะ จำนวน 66 รูป/คน จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 194 รูป/คน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะมาเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้และอันดับสุดท้าย คือ การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ครูประจำและครูพิเศษโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 จำนวน 194 คน จำแนกเป็นครูประจำ 108 คน (ร้อยละ 55.67) และครูพิเศษ 86 คน (ร้อยละ 44.33) โดยที่ส่วนใหญ่ คือ ครูฆราวาส (ร้อยละ 65.98) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 74.23) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามฯ ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และด้านประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.983, 0.979 และ 0.957 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ** ผู้บริหารโรงเรียนแสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน ด้านการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน ด้านการประสานงานหลักสูตร และด้านการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ

2. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ พบว่า ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ มีความสัมพันธ์กันโดยได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .649 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สาเหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และเพื่อกระตุ้นและกำกับดูแลครูให้ทำงานของพวกเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด (Grift and Houtveen, 1999, p. 373 as cited in Alig–Mielcarek, 2003, p. 13) **สอดคล้อง**กับงานวิจัยของนิตนิภา เสนาฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารแสดงบทบาทในแต่ละด้านเด่นชัด 3 ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทด้านการให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู และด้านการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ โดยแบ่งการอภิปรายเป็นรายข้อ ดังนี้

1.1 ด้านการให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในฐานะผู้นำทางวิชาการใช้ในการเสริมแรงให้กับนักเรียน โดยการให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการเป็นเลิศและให้รางวัลอย่างเป็นทางการ ด้วยการมอบวุฒิบัตรและประกาศยกย่องในหนังสือเวียนหรือวารสารของโรงเรียน หรือทางแผ่นป้ายประกาศจากผู้บริหารโรงเรียนประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีผลงานทางวิชาการหรือมีพฤติกรรมในชั้นเรียนดีเด่นในที่ประชุม

นักเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการหรือนักเรียนที่นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน ให้มีการจัดนิทรรศการแสดงถึงผลงานดีเด่นของนักเรียนในโอกาสต่าง ๆ เสมอ และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ **สอดคล้อง**กับฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี่ (Hallinger and Murphy, 1986, Online) ที่กล่าวว่า การจัดให้มีสิ่งกระตุ้นและให้กำลังใจนักเรียนเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อจูงใจนักเรียนให้มุ่งมั่น ตั้งใจ และทุ่มเทต่อการเรียนให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ๆ โดยทางโรงเรียนอาจกำหนดคุณค่าความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียนจากจำนวนรางวัลที่นักเรียนได้รับ หรือจำนวนนักเรียนที่ได้รับการยอมรับหรือยกย่องชมเชย หรือจำนวนนักเรียนที่สามารถปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้น ๆ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้รางวัลไม่จำเป็นต้องมีมูลค่าสูงหรือหรูหราหรือแพง แต่ควรเป็นรางวัลที่สามารถจับต้องได้ หรือเป็นรางวัลที่ได้รับการยอมรับจากครูและเพื่อนนักเรียนด้วยกันทั้งในระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียนโดยรวม โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ทำหน้าที่สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพื่อเป็นการยืนยันว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง

1.2 **ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่นี้อาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในฐานะผู้นำทางวิชาการได้ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนครูให้มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยการกำหนดให้ครูอาจารย์เข้าร่วมในกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง ติดตามตรวจสอบให้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่ครูอาจารย์เข้าร่วมสอดคล้องกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน สนับสนุนอย่างจริงจังให้นำทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมปฏิบัติการมาใช้ในชั้นเรียน กำหนดเวลาส่วนหนึ่งในการประชุมคณะครูอาจารย์ให้ครูอาจารย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลที่ได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนเป็นผู้นำหรือเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูอาจารย์ **สอดคล้อง**กับฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี่ (Hallinger and Murphy, 1986, Online) ที่กล่าวว่า บทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำในการส่งเสริมสนับสนุนครูให้ปรับปรุงการสอน โดยการให้โอกาสครูเข้ารับการฝึกอบรม หรือบางครั้งผู้บริหารก็เป็นผู้นำกิจกรรมการฝึกอบรมเอง เพื่อให้คณะครูมั่นใจได้ว่ากิจกรรมการพัฒนาบุคลากรนั้นมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับเป้าหมายของโรงเรียน และเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของคณะครูทุกระดับการศึกษา รวมถึงการบูรณาการทักษะการเรียนรู้ที่ได้จากโครงการพัฒนาวิชาชีพต่าง ๆ ด้วย

1.3 **ด้านการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าผู้ บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในฐานะผู้นำทางวิชาการทำตัวให้คณะครูอาจารย์และนักเรียนพบเห็นอยู่เป็นนิจไม่บ่อย จึงควรใช้เวลาในการสนทนากับนักเรียนและครูอาจารย์

ในช่วงเวลาว่างหรือหยุดพัก เข้าเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสนทนาหารือเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียน กับคณะครูอาจารย์และนักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมร่วมหลักสูตร จัดครูเข้าสอนแทนครูที่มาช้าหรือไม่มาทำการสอนตลอดจนเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับคณะครูอาจารย์และนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาคกัน **สอดคล้อง**กับฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี่ (Hallinger และMurphy, 1986, Online) ที่กล่าวว่า แม้ว่าเวลาส่วนใหญ่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะถูกใช้ไปโดยการประชุมและการทำงานตามหน้าที่ แต่ผู้บริหารก็ยังสามารถกำหนดลำดับความสำคัญของเวลาที่เหลืออยู่ได้ว่าจะใช้สำหรับงานใดบ้าง การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจทั้งในโรงเรียนและห้องเรียน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีโอกาสได้พบปะ พูดคุยกับนักเรียนและครูบ่อยครั้งขึ้น ซึ่งการปฏิสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการในลักษณะนี้นอกจากจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนและครูแล้ว ยังเป็นโอกาสอันดีสำหรับผู้บริหารที่จะได้ประชาสัมพันธ์เป้าหมายของโรงเรียนให้ครูและนักเรียนได้รับรู้และนำไปปฏิบัติ อีกทั้งยังช่วยทำให้ครูและนักเรียนมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีต่อครูใหญ่อีกด้วย

2. จากการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สาเหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน การที่ครูจะจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อนักเรียนนั้น ครูจะต้องมีทั้งองค์ความรู้และกระบวนการสอนหลากหลายที่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับทุกสถานการณ์ในชั้นเรียน กระบวนการสอนที่ครูใช้ขึ้นอยู่กับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ครูยึดเป็นหลักซึ่งจะเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ของครูด้วย โดยจะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการสอนในรูปแบบต่าง ๆ (Bruner, 1996 as cited in Leach, et al, 1999, หน้า 5-6) **สอดคล้อง**กับงานวิจัยของมัสยา นามเหล่า, วาโร เพ็งสวัสดิ์ และศิรดา บุรชาติ (2554) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละด้านเด่นชัด 3 ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทด้านการวางแผนและออกแบบ การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งการอภิปรายเป็นรายข้อ ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าความสามารถของครูในการออกแบบการเรียนรู้ตามลักษณะของนักเรียนทำความเข้าใจทุกบทเรียนที่รับผิดชอบและนำไปกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้

ได้อย่างชัดเจน มีการวางเค้าโครงรายละเอียดของบทเรียนได้อย่างเป็นระบบ มีการกำหนดขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน รวมถึงวางแผนประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงได้ถูกต้อง สอดคล้องกับสมิธ และลินช์ (Smith and Lynch, 2010) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้คือ ความสามารถในการออกแบบและใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย และยิ่งกว่านั้นสามารถยืนยันได้ว่าหลักการและแนวคิดข้างต้นเป็นจริง **สอดคล้อง**กับงานวิจัยพรรณี วันกระจ่าง และชวน ภารังกูล (2560) ผลวิจัยพบว่า ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาฯก็มีการปฏิบัติทั้งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเกตุอัมพร มียิ่ง (2560) ผลวิจัยพบว่า ด้านการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ของครูในภาพรวมก็มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

2.2 **ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าความสามารถของครูในการทำความเข้าใจหลักการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงได้อย่างถูกต้องและใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลหลากหลายวิธีนั้นได้อย่างเหมาะสม โดยทำการประเมินผลครบทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย มีการทดสอบต่อเนื่อง ทั้งก่อนเรียน ระหว่างการเรียน และหลังการจัดการเรียนรู้ทุกบทเรียน นอกจากนี้ยังสามารถใช้ผลย้อนหลังจากการวัดผลประเมินผลเพื่อการพัฒนานักเรียนได้ด้วย **สอดคล้อง**กับงานวิจัยมัสยา นามเหล่า, วาโร เพ็งสวัสดิ์ และศิรดา บุรชาติ (2554) ผลวิจัยพบว่า ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีประสิทธิภาพในระดับมาก เนื่องจากครูได้แจ้งหลักเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผลที่แน่นอนให้นักเรียนทราบ เครื่องมือที่ใช้วัดผลและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ และครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง นอกจากนี้ ครูมีการประเมินผลงานของนักเรียนอย่างเป็นธรรม และมีมาตรฐานเชื่อถือได้

2.3 **ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนสำคัญที่สุด** พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ครูมีความสามารถในการสรรหาวิธีการสอน วิธีการจัดกิจกรรมที่ท้าทายให้นักเรียนทุกคนกระตือรือร้น และร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมลงมือปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบได้อย่างรวดเร็ว โดยที่ครูต้องกำหนดเวลาปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสม ทันเวลา และเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนอย่างครบถ้วนและทั่วถึงได้น้อย **สอดคล้อง**กับสมิธ และลินช์ (Smith and Lynch, 2010, Online) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การสอนเป็นอันดับต้น ๆ ซึ่งแนวคิดข้างต้นนั้น **สอดคล้อง**กับงานวิจัยของมัสยา นามเหล่า, วาโร เพ็งสวัสดิ์ และศิรดา บุรชาติ (2554) ผลวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครู

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ครูตื่นตัวในการศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ครูที่สอนในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีการศึกษาต่อระดับการศึกษาสูงขึ้นจำนวนมาก ครูแนะนำให้นักเรียนแสวงหาความรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ในภาพรวมที่พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้นำให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือรวมพลังกันดำเนินภารกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นับตั้งแต่การเริ่มต้นปรับปรุงโรงเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจของโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาการ การกระตุ้น และกำกับการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการห้องเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศและให้ข้อเสนอแนะอย่างสม่ำเสมอ การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจการของโรงเรียน ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องสื่อสารวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับความเป็นเลิศด้านการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับเป้าหมายการปรับปรุงโรงเรียน **สอดคล้อง**กับ แมคอีวาน (McEwan, 2003) ซึ่งกล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารโรงเรียนนำมาใช้โดยตรงกับบุคลากรในโรงเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อรวมพลังกันดำเนินภารกิจหลักของโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการห้องเรียน การประเมินผลการเรียนรู้ และคุณภาพนักเรียน เป็นต้น **สอดคล้องกับงานวิจัย** ของตัทธิตา ติ่งต่ำ, สมคิด นาคขวัญ และชูศักดิ์ เอกเพชร (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 12 โดยภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาฯ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง และยังพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยข้อเสนอแนะนี้ได้มาจากผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3 อันดับสุดท้าย และมีข้อเสนอรายด้าน ดังนี้

1.1 ในการทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ ผู้บริหารควรเข้าเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสนทนาหารือเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียนกับคณะครูอาจารย์และนักเรียน จัดครูเข้าสอนแทนครูที่มาช้าหรือไม่มาทำการสอนและเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมร่วมหลักสูตร

1.2 ในการพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน ผู้บริหารควรกำหนดไม่ให้นักเรียนไปที่ฝ่ายต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่มีการเรียนการสอน ควบคุมไม่ให้มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรในช่วงเวลาการเรียนการสอน และจำกัดเวลาการประกาศเรื่องทั่วไปที่ขัดจังหวะการเรียนการสอน

1.3 ในการประสานงานหลักสูตรให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรนำผลการทดสอบของนักเรียนในโรงเรียนมาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจกำหนดหลักสูตร ตรวจสอบการจัดหลักสูตรระดับชั้นเรียนให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทางด้านหลักสูตรของโรงเรียน และศึกษาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ทางด้านหลักสูตรของโรงเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครู

เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นภายใต้การสนับสนุนของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยข้อเสนอแนะนี้ได้มาจากผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3 อันดับสุดท้าย และมีข้อเสนอรายด้าน ดังนี้

2.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรจัดกิจกรรมที่ท้าทายให้นักเรียนกระตือรือร้น ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบได้อย่างรวดเร็ว และครูกำหนดเวลาปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสม ทันเวลา

2.2 ในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ครูควรส่งเสริมการเรียนรู้โดยการจัดป้ายนิเทศมุมวิชาการได้อย่างน่าสนใจ เริ่มต้นบทเรียนด้วยการกระตุ้นความสนใจและความคิดของนักเรียนได้อย่างมืออาชีพ และจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์การสอนเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน

2.3 ในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ครูควรมีการทดสอบก่อนเรียนระหว่างการเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้ทุกบทเรียน ใช้ผลย้อนหลังจากการวัดผลประเมินผล

เพื่อการพัฒนานักเรียน และทำการประเมินนักเรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ควรศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู

บรรณานุกรม

กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2553). **แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (พ.ศ. 2553-2562)**. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2563, จาก http://www1.onab.go.th/e-Books/Strategy-saman.pdf

กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). **คู่มือปฏิบัติงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2563, จาก http://online.pubhtml5.com/wkny/aqdm/#p=8

กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2563). **ข้อมูลการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2563 (ครั้งที่ 1)**. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2563, จาก https://deb.onab.go.th/cms/s85/u25/samun/สถิติข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม.pdf

เกตุอัมพร มียิ่ง. (2560). **ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.

จักรกฤษณ์ จันทะคุณ. (2555). **ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คนละความหมาย**. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2562, จาก https://www.gotoknow.org/posts/321886

เฉลิมพล ศรีรักษ์, มะลิวัลย์ น้อยบัวทิพย์ และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. **วารสารบัณฑิตศึกษา**, 14(67), 67-76.

ชนินันท์ คล้ายมณี, จันทรัศม์ ภูติอริยวัฒน์ และอภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์. (2560). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. **วารสารบริหารการศึกษา มศว**, 14(27), 1-9.

ตัทธิตา ติ่งต่ำ, สมคิด นาคขวัญ และชูศักดิ์ เอกเพชร. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 12. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์**, 8(2), 46-58.

ทิศนา แขมมณี. (2563). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

นิตนิภา เสนาฤทธิ์. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด**. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญเลิศ อรุณพิบูลย์. (2557). **ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล**. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2562, จาก http://www.thailibrary.in.th/2014/12/11/effectiveness/

ปัทมาพร ท่อชู. (2559). **การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน**. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2562, จาก http://www.thailandindustry.com/onlinemag/view2.php?id=771&section=17&issues=74

พรรณี วันกระจ่าง และชวน ภารังกูล (ผู้บรรยาย). (1 มีนาคม 2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี**. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย (หน้า 829-839). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง: ราชบุรี.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). **คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2562, จาก http://acad.vru.ac.th/pdf-handbook/Hand_Teacher.pdf

มัสยา นามเหล่า, วาโร เพ็งสวัสดิ์ และศิรดา บุรชาติ. (2554). ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม**, 1(1), 49-54.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ อักษร A-L ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: อรุณ.

ละอองดาว ปะโพธิง. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย. **วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย**, 25(8), 1-13.

วิทยา พัฒนเมธาดา. (2560). **การจัดการเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2562, จาก https://www.kansuksa.com/8/

วีระพันธ์ เขมะนุเชษฐ์. (2558). **ความหมายของประสิทธิภาพ และประสิทธิผล**. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2562, จาก http://bankusayei.blogspot.com/2015/01/blog-post.html

ศักดิ์ชัย ภู่เจริญ และสุอาภา สีมาพุฒ. (2556). **ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ**. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2563, จาก http://www.kruinter.com/show.php?id_quiz=3092&p=1

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2562ก). **สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562**. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2563, จาก http://www.newonetresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETM3_2562.pdf

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2562ข). **สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562**. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2563, จาก http://www.newonetresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETM6_2562.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). **การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). **ภาวะผู้นำในองค์การสถานศึกษา: แนวคิด หลักการ ทฤษฎี แนวปฏิบัติ และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง**. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

หนิง เอสซีอีดี [นามแฝง]. (2551). **องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อ 19 เมษายน 2563, จาก http://pichaikum.blogspot.com/2008/11/blog-post.html

อัชรา เอิบสุขสิริ. (2556). **จิตวิทยาสำหรับครู**. กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์ (1991).

อำภาพรรณ ตันตินาครกูล. (2558). ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนในยุคศตวรรษที่ 21. **วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร**, 5(1), 15-24.

Alig-Mielcarek, J. M. (2003). **A model of school success: instructional leadership, academic Press, and student achievement**. Retrieved March 29, 2020, from

https://www.academia.edu/2300031/A_model_of_school_success_Instructional_leadership_academic_press_and_student_achievement

Blase, J. and Blase, J. (2000). Effective instructional leadership. **Journal of Educational Administration**, 38(2), 130–141. doi:10.1108/09578230010320082. Retrieved October 11, 2019, from https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/09578230010320082/full/html

Bossert, S., Dwyer, D., Rowan, B. and Lee, G. (1982). The instructional management role of the principal. **Educational administration quarterly**, 18(3), 34–64.

Chell, J. (1995). **Introducing principals to the role of instructional leadership**. Retrieved April 17, 2020, from https://eric.ed.gov/?id=ED391222

Dongo, E. (2016). **The principal's instructional leadership role towards creating effective teaching and learning: a case study of two high schools on ivory park township**. Thesis M.Ed., University of South Africa, Pretoria.

Edmonds, R. (1979). Effective schools for the urban poor. **Educational Leadership**, 37, 15–27.

Findley, B. and Findley, D. (1992). Effective schools: The role of the principal. **Contemporary education**, 63(2), 102–104.

Flath, B. (1989). The principal as instructional leader. **ATA Magazines**, 69(3), 19–22, 47–49.

Fullan, M. (1991). **The new meaning of educational change**. New York: Teachers College Press.

Hallinger, P. and Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. **The elementary school journal**, 86(2), 217–247.

Hallinger, P. and Murphy, J. (1986). **Instructional leadership in effective schools**. Retrieved October 11, 2019, from https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED309535.pdf

Hinkle, D. E., William, W. and Stephen, G. J. (1998). **Applied statistics for the behavior sciences** (4th ed.). New York: Houghton mifflin.

Hoy, A. and Hoy, W. (2003). **Instructional leadership: a learning–centered guide**. Boston: Allyn and Bacon

Kale, M. and Melih, A. (2015). Relationship between instructional leadership and organizational climate in primary schools. **International journal of arts and commerce**, 4(3), 16–26.

Khun–inkeeree, H., Binti Mohd Nour Azlan, A. M., Kamaruddin, B. J., Ghazali, N. B., Kasa, M., Dzahir, Omar–Fauzee, M. S., et al. (2019). The relationship of primary school principals' leadership practice on teachers' commitment. **Indian journal of science and technology**, 12(4), 1–7.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities**. Retrieved November 1, 2019, from https://home.kku.ac.th/sompong/guest_speaker/KrejcieandMorgan_article.pdf

Leach, J., McCormick, R., Moon, B. and Murphy, P. (1999). **Learners, learning and assessment**. London: Paul chapman.

Lombardi, V. (2021). **Quotes of famous people**. Retrieved July 2, 2022, from https://quotepark.com/quotes/1956497–vince–lombardi–leaders–are–made–they–are–not–born–they–are–made/

McEwan, E. K. (2003). **Seven steps to effective instructional leadership** (2nd ed.). Thousand Oaks: Coewin.

Murphy, J. (1990). Principal instructional leadership. **Advances in educational administration: Changing perspectives on the school**, 1(Part B), 163–200.

Murphy, J. (1992). **Handbook on restructuring and substantial school improvement.** Retrieved November 8, 2020, จาก http://www.indistar.org/app/wiseways/289.pdf

Pearce, M. L. (2017). **The effects of instructional leadership on teacher efficacy**. Dissertation Ed.D., Kennesaw State University, USA.

Smith, R. and Lynch, D. E. (2010). **Rethinking teacher education: teacher education in the knowledge age**. Retrieved March 16, 2021 form https://www.researchgate.net/publication/236886656_Rethinking_Teacher_Education_teacher_education_in_the_knowledge_age

Sybil, R. (2016). **Model of instructional leadership**. Retrieved October 11, 2019 from http://vodppl.upm.edu.my/uploads/docs/edu5811_1307161180

Weber, M., Henderson, A. M. and Parsons, T. (1947). **The theory of social and economic organization**. USA: Oxford University Press.

Xiaorong, M. and Russ, M. (2019). Exploring how instructional leadership affects teacher efficacy: A multilevel analysis. **Educational management administration and leadership**, 49(1), 188–207.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. พระครูสังฆกิจบรรหาร
   รองผู้อำนวยการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดธรรมมงคล
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
3. ดร.ธารินทร์ รสานนท์
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

ภาคผนวก ข ผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมตามการรับรู้ของครู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อถามถึงข้อเสนอแนะที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและความสามารถจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครู

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาว่าถูกต้องและตรงตามหลักการออกแบบสอบถาม และการบริหารการจัดการความรู้หรือไม่อย่างไร โดยวิธีการ IOC กำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญเป็น +1 หรือ 0 หรือ –1 ดังนี้

+1 คือ แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

0 คือ ไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง

–1 คือ แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุ

ตาราง 23 แสดงผลการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาแบบสอบถาม

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
	อ1	อ2	อ3	รวม		
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร						
ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา						
1. กำหนดเป้าหมายทางวิชาการประจำปีของโรงเรียนอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2. กำหนดเป้าหมายที่ครูอาจารย์สามารถนำไปใช้ในชั้นเรียนได้โดยง่าย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3. การรวมพลังความร่วมมือของคณะครูอาจารย์ในการพิจารณากำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. สำรวจความต้องการของครูและบุคลากร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5. ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา						
6. ประชาสัมพันธ์เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้คณะครูและบุคลากรเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของโรงเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7. ปรึกษาหารือเกี่ยวกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนกับครูอาจารย์ในที่ประชุมคณะครูอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8. แจ้งครูให้ยึดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนในการพิจารณาตัดสินใจกำหนดหลักสูตร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9. สนับสนุนครูให้จัดแสดงป้ายนิเทศต่าง ๆ ที่มีสาระเกี่ยวกับวิชาการของโรงเรียน เช่น ป้ายโปสเตอร์หรือป้ายนิเทศที่เน้นวิชาคณิตศาสตร์หรือภาษาอังกฤษ เป็นต้น อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10. ประชาสัมพันธ์เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้นักเรียนทราบในการประชุมนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 23 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
	อ1	อ2	อ3	รวม		
ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน						
11. ย้ำและติดตามให้เห็นว่าสิ่งที่ครูอาจารย์จะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในชั้นเรียน คือ การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12. ตรวจสอบผลงานของนักเรียนเพื่อประเมินการสอนของชั้นเรียน อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13. สังเกตชั้นเรียนอย่างไม่เป็นทางการ อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14. ชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นเฉพาะด้านในการปฏิบัติการสอนของครูอาจารย์ เพื่อให้คำแนะนำหลังจากสังเกตการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15. ชี้ให้เห็นถึงจุดบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติการสอนของครู โดยการให้คำแนะนำหลังจากการสังเกตการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
การประสานงานหลักสูตร						
16. มีการกำหนดถึงผู้รับผิดชอบการประสานงานหลักสูตรในระดับชั้นต่าง ๆ อย่างชัดเจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17. นำผลการทดสอบของนักเรียนในโรงเรียนมาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจกำหนดหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18. ตรวจสอบการจัดหลักสูตรระดับชั้นเรียนให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทางด้านหลักสูตรของโรงเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19. ศึกษาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ทางด้านหลักสูตรของโรงเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
20. ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการพิจารณาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในหลักสูตร	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 23 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
	อ1	อ2	อ3	รวม		
การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน						
21. พบปะกับครูเป็นรายบุคคลเพื่อหารือเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิชาการของนักเรียน ในเวลาที่เหมาะสม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
22. ให้คำปรึกษากับครูอาจารย์ในการวิเคราะห์แบบทดสอบ เพื่อชี้ให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของแผนการสอน ในเวลาที่เหมาะสม	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
23. ใช้ผลการทดสอบของนักเรียนเพื่อประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
24. แจ้งให้ครูอาจารย์ทราบถึงผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น บันทึกข้อความหรือประกาศ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
25. แจ้งให้นักเรียนทราบถึงผลการทดสอบในระดับโรงเรียน อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน						
26. จำกัดเวลาการประกาศเรื่องทั่วไปที่ขัดจังหวะการเรียนการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27. มีการกำหนดในธรรมนูญโรงเรียนว่า ไม่ให้มีการเรียกนักเรียนไปที่ฝ่ายต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่มีการเรียนการสอน	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
28. มีการกำหนดมาตรการลงโทษสำหรับนักเรียนที่มาสายหรือขาดเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
29. ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้ช่วงเวลาการเรียนการสอนเพื่อการสอน การนำทักษะและแนวความคิดใหม่ ๆ มาใช้	1	1	1	3	1	ใช้ได้
30. ควบคุมไม่ให้มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรในช่วงเวลาการเรียนการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 23 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
	อ1	อ2	อ3	รวม		
การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ						
31. ใช้เวลาในการสนทนากับนักเรียนและครูอาจารย์ในช่วงเวลาว่างหรือหยุดพัก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
32. เข้าเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสนทนาหารือเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียนกับคณะครูอาจารย์และนักเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
33. เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมร่วมหลักสูตร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
34. จัดครูเข้าสอนแทนครูที่มาช้าหรือไม่มาทำการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
35. เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับคณะครูอาจารย์และนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาคกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู						
36. กำหนดให้ครูอาจารย์เข้าร่วมในกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
37. ติดตามตรวจสอบให้ทุกกิจกรรมที่ครูอาจารย์เข้าร่วมสอดคล้องกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
38. สนับสนุนให้ครูนำทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมปฏิบัติการมาใช้ในชั้นเรียนอย่างจริงจัง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
39. กำหนดเวลาส่วนหนึ่งในการประชุมคณะครูอาจารย์ให้ครูอาจารย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลที่ได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
40. เป็นผู้นำหรือเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูอาจารย์	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 23 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
	อ1	อ2	อ3	รวม		
การให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน						
41. ให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการเป็นเลิศและให้รางวัลอย่างเป็นทางการด้วยการมอบวุฒิบัตรและประกาศยกย่องในหนังสือเวียนหรือวารสารของโรงเรียน หรือทางแผ่นป้ายประกาศจากผู้บริหารโรงเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
42. ประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีผลงานทางวิชาการหรือมีพฤติกรรมในชั้นเรียนดีเด่นในที่ประชุมนักเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
43. ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการหรือนักเรียนที่นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
44. ให้มีการจัดนิทรรศการแสดงถึงผลงานดีเด่นของนักเรียนในโอกาสต่าง ๆ เสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
45. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู						
การวางแผนและออกแบบการเรียนรู้						
1. ครูมีการออกแบบการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2. ครูมีความเข้าใจในบทเรียนอย่างดีและสามารถนำไปกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3. ครูวางเค้าโครงรายละเอียดของบทเรียนได้อย่างเป็นระบบ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. ครูกำหนดขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5. ครูวางแผนประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงอย่างถูกต้อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 23 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
	อ1	อ2	อ3	รวม		
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
6. ครูจัดกิจกรรมที่ท้าทายให้นักเรียนกระตือรือร้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7. ครูจัดให้นักเรียนร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8. ครูเตรียมการอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนได้อย่างครบถ้วน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9. ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบได้อย่างรวดเร็ว	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10. ครูกำหนดเวลาปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสมทันเวลา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน						
11. ครูเริ่มต้นบทเรียนด้วยการกระตุ้นความสนใจและความคิดของนักเรียนได้อย่างมืออาชีพ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12. ครูจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์การสอนเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13. ครูส่งเสริมการเรียนรู้โดยการจัดป้ายนิเทศมุมวิชาการได้อย่างน่าสนใจ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
14. ครูสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและมีวินัยแก่ตัวนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15. ครูฝึกการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมให้กับนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมเช่น ความมีมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม เป็นต้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้						
16. ครูใช้วิธีการวัดผลหลากหลายวิธีได้อย่างเหมาะสม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17. ครูเข้าใจหลักการวัดผลประเมินผลที่ถูกต้อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18.ครูมีการทดสอบก่อนเรียน ระหว่างการเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้ทุกบทเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19. ครูทำการประเมินนักเรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 23 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				IOC	แปลผล
	อ1	อ2	อ3	รวม		
20. ครูใช้ผลย้อนหลังจากการวัดผลประเมินผลเพื่อการพัฒนานักเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 กลุมตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด (α=0.983)

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability statistics)

Cronbach's alpha = .983

N of items = 65

เมื่อพิจารณาค่า α เป็นรายข้อได้ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 24 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability statistics)

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item–total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
1.	246.87	1706.809	.641	.983
2.	246.77	1709.426	.735	.983
3.	246.80	1693.131	.765	.983
4.	246.67	1712.437	.726	.983
5.	246.70	1707.872	.743	.983
6.	246.73	1682.271	.830	.983
7.	246.60	1704.662	.759	.983
8.	246.57	1714.875	.699	.983
9.	246.77	1714.254	.586	.983
10.	246.67	1702.575	.682	.983
11.	246.63	1701.137	.734	.983
12.	246.77	1696.737	.779	.983
13.	246.83	1695.178	.785	.983
14.	246.73	1717.926	.622	.983
15.	246.87	1714.533	.710	.983
16.	246.53	1689.706	.803	.983
17.	246.87	1706.257	.696	.983
18.	246.67	1720.161	.738	.983
19.	246.70	1715.459	.668	.983
20.	246.63	1686.102	.789	.983

ตาราง 24 ต่อ

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item–total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
21.	246.87	1715.016	.563	.983
22.	246.90	1721.886	.563	.983
23.	246.83	1702.695	.747	.983
24.	246.67	1687.540	.810	.983
25.	246.37	1719.137	.585	.983
26.	246.90	1699.817	.698	.983
27.	246.87	1722.464	.624	.983
28.	246.83	1712.213	.580	.983
29.	246.63	1690.309	.868	.983
30.	247.27	1723.237	.343	.984
31.	246.83	1711.523	.660	.983
32.	246.83	1700.420	.777	.983
33.	246.70	1694.769	.792	.983
34.	246.60	1701.076	.746	.983
35.	246.70	1700.838	.695	.983
36.	246.60	1708.731	.675	.983
37.	246.57	1712.530	.734	.983
38.	246.37	1700.999	.840	.983
39.	246.60	1707.559	.690	.983
40.	246.70	1683.045	.852	.983
41.	246.33	1703.264	.796	.983
42.	246.47	1699.775	.735	.983
43.	246.37	1715.757	.580	.983
44.	246.53	1733.430	.458	.983
45.	246.63	1717.344	.632	.983
46.	246.87	1699.913	.845	.983
47.	246.70	1712.355	.800	.983
48.	246.60	1725.214	.560	.983
49.	246.47	1707.223	.724	.983
50.	246.67	1704.023	.742	.983
51.	246.73	1710.685	.638	.983

ตาราง 24 ต่อ

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item–total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
52.	246.57	1731.564	.474	.983
53.	246.63	1708.309	.697	.983
54.	246.67	1721.402	.563	.983
55.	246.57	1739.082	.355	.983
56.	246.80	1712.855	.712	.983
57.	246.53	1716.051	.663	.983
58.	246.70	1716.769	.727	.983
59.	246.63	1724.102	.688	.983
60.	246.63	1712.999	.663	.983
61.	246.63	1696.171	.721	.983
62.	246.60	1709.007	.769	.983
63.	246.70	1707.114	.721	.983
64.	246.63	1706.516	.692	.983
65.	246.47	1744.464	.327	.983

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability statistics) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

Cronbach's alpha = .979

N of items = 45

เมื่อพิจารณาค่า α เป็นรายข้อได้ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 25 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability statistics) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item–total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
1.	169.00	921.862	.695	.978
2.	168.90	925.266	.772	.978
3.	168.93	914.823	.770	.978
4.	168.80	928.234	.749	.978

ตาราง 25 (ต่อ)

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item–total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
5.	168.83	923.247	.796	.978
6.	168.87	906.189	.844	.978
7.	168.73	922.823	.774	.978
8.	168.70	929.803	.727	.978
9.	168.90	929.886	.599	.979
10.	168.80	917.959	.749	.978
11.	168.77	918.944	.769	.978
12.	168.90	918.300	.770	.978
13.	168.97	916.309	.791	.978
14.	168.87	931.706	.655	.978
15.	169.00	931.655	.694	.978
16.	168.67	912.368	.807	.978
17.	169.00	924.069	.709	.978
18.	168.80	935.407	.730	.978
19.	168.83	934.489	.610	.978
20.	168.77	908.461	.811	.978
21.	169.00	931.379	.559	.979
22.	169.03	936.102	.566	.979
23.	168.97	922.585	.740	.978
24.	168.80	916.234	.730	.978
25.	168.50	935.086	.569	.979
26.	169.03	923.068	.650	.978
27.	169.00	936.897	.621	.978
28.	168.97	929.137	.580	.979
29.	168.77	912.530	.878	.978
30.	169.40	935.903	.357	.980
31.	168.97	926.723	.695	.978
32.	168.97	919.137	.801	.978
33.	168.83	920.351	.726	.978
34.	168.73	921.582	.735	.978
35.	168.83	918.489	.732	.978

ตาราง 25 (ต่อ)

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item–total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
36.	168.73	925.306	.698	.978
37.	168.70	929.114	.741	.978
38.	168.50	918.879	.880	.978
39.	168.73	922.547	.747	.978
40.	168.83	907.385	.857	.978
41.	168.47	921.706	.814	.978
42.	168.60	918.662	.758	.978
43.	168.50	933.086	.557	.979
44.	168.67	944.782	.459	.979
45.	168.77	933.978	.612	.978

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability statistics) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

Cronbach's alpha = .957

N of items = 20

เมื่อพิจารณาค่า α เป็นรายข้อได้ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 26 แสดงค่าความเชื่อมั่น (Reliability statistics) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item–total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
1.	74.20	140.372	.863	.952
2.	74.03	143.137	.869	.952
3.	73.93	145.306	.703	.954
4.	73.80	141.200	.798	.953
5.	74.00	139.655	.844	.952
6.	74.07	142.409	.693	.955
7.	73.90	147.472	.601	.956
8.	73.97	143.068	.693	.955
9.	74.00	143.586	.722	.954
10.	73.90	151.128	.399	.958

ตาราง 26 (ต่อ)

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item–total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
11.	74.13	143.292	.769	.953
12.	73.87	145.637	.643	.955
13.	74.03	144.861	.768	.954
14.	73.97	146.447	.770	.954
15.	73.97	141.895	.785	.953
16.	73.97	140.516	.675	.955
17.	73.93	143.651	.750	.954
18.	74.03	143.206	.695	.955
19.	73.97	140.171	.798	.953
20.	73.80	153.545	.332	.958

ภาคผนวก ง คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ O-NET

ตาราง 27 แสดงคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562

วิชา	ภาพรวมระดับประเทศ				ภาพรวมโรงเรียนพระปริยัติธรรม				โรงเรียนพระปริยัติธรรม กลุ่มที่ 1			
	ม.3		ม.6		ม.3		ม.6		ม.3		ม.6	
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
ภาษาไทย	665,638	55.14	362,944	42.21	6,128	43.57	2,809	31.49	226	48.24	169	33.70
สังคมศึกษา	–	–	363,601	35.70	–	–	2,810	30.93	–	–	169	33.23
ภาษาอังกฤษ	665,310	33.25	363,678	29.20	6,122	26.77	2,811	21.63	226	27.89	169	22.52
คณิตศาสตร์	665,495	26.73	363,752	25.41	6,123	20.47	2,812	16.01	226	22.85	169	17.54
วิทยาศาสตร์	665,230	30.07	363,095	29.20	6,123	27.42	2,809	24.05	226	27.95	169	24.55

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2562ก, 2562ข, สื่อออนไลน์

ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1
2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามการรับรู้ของครู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อถามถึงข้อเสนอแนะที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและความสามารถจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครู

เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้อง สะท้อนความคิดเห็นของท่านได้ตรงตามข้อเท็จจริง ขอให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อ ผู้วิจัยขอยืนยันว่าข้อมูลส่วนบุคคลของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับอย่างดีที่สุด จะไม่ถูกนำไปเผยแพร่หรือใช้เพื่อการอื่นใดทั้งสิ้น โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์จะเป็นไปในลักษณะภาพรวมเท่านั้น ไม่มีการวิเคราะห์เป็นรายบุคคล ความร่วมมือของท่านครั้งนี้ จะยังประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

พระอนุรักษ์ จุดสี

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ประเภทครู (ปัจจุบัน) ☐ ครูประจำ ☐ ครูพิเศษ
2. สถานภาพ ☐ ครูพระภิกษุ ☐ ครูฆราวาส
3. ระดับการศึกษาที่สำเร็จ ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
4. ท่านเข้ามาเป็นครูสอนที่สถานศึกษานี้เป็นเวลา ..... ปี โดยเป็น (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
   - ☐ เป็นครูประจำ ระหว่างปี พ.ศ. ..... ถึง พ.ศ. .....
   - ☐ เป็นครูพิเศษ ระหว่างปี พ.ศ. ..... ถึง พ.ศ. .....
5. ระดับการศึกษาที่ท่านสอน ☐ ม.ต้น ☐ ม.ปลาย ☐ ม.ต้น และ ม.ปลาย
6. วิชาที่สอน .....

ตอนที่ 2 แบบประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

คำชี้แจง

ข้อคำถามแต่ละข้อเป็นการถามถึงวิธีการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการดำเนินบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการ ดังนั้น ในการตอบแบบประเมินฉบับนี้ ขอความกรุณาประเมินว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการดังกล่าวในระดับใด ตามการรับรู้ของท่าน โดยที่

1 = แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับน้อยที่สุด
2 = แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับน้อย
3 = แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับปานกลาง
4 = แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับมาก
5 = แสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับมากที่สุด

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับ				
	1	2	3	4	5
ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา					
1. กำหนดเป้าหมายทางวิชาการประจำปีของโรงเรียนอย่างชัดเจน					
2. กำหนดเป้าหมายที่ครูอาจารย์สามารถนำไปใช้ในชั้นเรียนได้โดยง่าย					
3. การรวมพลังความร่วมมือของคณะครูอาจารย์ในการพิจารณากำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน					

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับ				
	1	2	3	4	5
4. สำรวจความต้องการของครูและบุคลากร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย					
5. ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน					
ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา					
6. ประชาสัมพันธ์เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้คณะครูและบุคลากรเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
7. ปรึกษาหารือเกี่ยวกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนกับครูอาจารย์ในที่ประชุมคณะครูอาจารย์ อย่างสม่ำเสมอ					
8. แจ้งครูให้ยึดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนในการพิจารณาตัดสินใจกำหนดหลักสูตร					
9. สนับสนุนครูให้จัดแสดงป้ายนิเทศต่าง ๆ ที่มีสาระเกี่ยวกับวิชาการของโรงเรียน เช่น ป้ายโปสเตอร์ หรือป้ายนิเทศที่เน้นวิชาคณิตศาสตร์หรือภาษาอังกฤษ เป็นต้น อย่างต่อเนื่อง					
10. ประชาสัมพันธ์เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้นักเรียนทราบในการประชุมนักเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน					
11. ย้ำและติดตามให้เห็นว่าสิ่งที่ครูอาจารย์จะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในชั้นเรียนคือการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ อย่างต่อเนื่อง					
12. ตรวจสอบผลงานของนักเรียนเพื่อประเมินการสอนของชั้นเรียน อย่างต่อเนื่อง					
13. สังเกตชั้นเรียนอย่างไม่เป็นทางการ อย่างต่อเนื่อง					
14. ชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นเฉพาะด้านในการปฏิบัติการสอนของครูอาจารย์เพื่อให้คำแนะนำหลังจากสังเกตการสอน					
15. ชี้ให้เห็นถึงจุดบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติการสอนของครู โดยการให้คำแนะนำหลังจากการสังเกตการสอน					
การประสานงานหลักสูตร					
16. มีการกำหนดถึงผู้รับผิดชอบการประสานงานหลักสูตรในระดับชั้นต่าง ๆ อย่างชัดเจน					
17. นำผลการทดสอบของนักเรียนในโรงเรียนมาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจกำหนดหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง					

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับ				
	1	2	3	4	5
18. ตรวจสอบการจัดหลักสูตรระดับชั้นเรียนให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทางด้านหลักสูตรของโรงเรียน					
19. ศึกษาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ทางด้านหลักสูตรของโรงเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน					
20. ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการพิจารณาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในหลักสูตร					
การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน					
21. พบปะกับครูเป็นรายบุคคลเพื่อหารือเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางวิชาการของนักเรียน ในเวลาที่เหมาะสม					
22. ให้คำปรึกษากับครูอาจารย์ในการวิเคราะห์แบบทดสอบ เพื่อชี้ให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของแผนการสอน ในเวลาที่เหมาะสม					
23. ใช้ผลการทดสอบของนักเรียนเพื่อประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน					
24. แจ้งให้ครูอาจารย์ทราบถึงผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น บันทึกข้อความหรือประกาศ					
25. แจ้งให้นักเรียนทราบถึงผลการทดสอบในระดับโรงเรียนอย่างเป็นลายลักษณะอักษร					
การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน					
26. จำกัดเวลาการประกาศเรื่องทั่วไปที่ขัดจังหวะการเรียนการสอน					
27. มีการกำหนดในธรรมนูญโรงเรียนว่า ไม่ให้มีการเรียกนักเรียนไปที่ฝ่ายต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่มีการเรียนการสอน					
28. มีการกำหนดมาตรการลงโทษสำหรับนักเรียนที่มาสายหรือขาดเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต					
29. ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ใช้ช่วงเวลาการเรียนการสอนเพื่อการสอนการนำทักษะและแนวความคิดใหม่ๆ มาใช้					
30. ควบคุมไม่ให้มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรในช่วงเวลาการเรียนการสอน					
การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ					
31. ใช้เวลาในการสนทนากับนักเรียนและครูอาจารย์ในช่วงเวลาว่างหรือหยุดพัก					
32. เข้าเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสนทนาหารือเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโรงเรียนกับคณะครูอาจารย์และนักเรียน					

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับ				
	1	2	3	4	5
33. เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมร่วมหลักสูตร					
34. จัดครูเข้าสอนแทนครูที่มาช้าหรือไม่มาทำการสอน					
35. เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับคณะครูอาจารย์และนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาคกัน					
การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู					
36. กำหนดให้ครูอาจารย์เข้าร่วมในกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง					
37. ติดตามตรวจสอบให้ทุกกิจกรรมที่ครูอาจารย์เข้าร่วมสอดคล้องกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน					
38. สนับสนุนให้ครูนำทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมปฏิบัติการมาใช้ในชั้นเรียนอย่างจริงจัง					
39. กำหนดเวลาส่วนหนึ่งในการประชุมคณะครูอาจารย์ให้ครูอาจารย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลที่ได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน					
40. เป็นผู้นำหรือเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูอาจารย์					
การให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน					
41. ให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการเป็นเลิศและให้รางวัลอย่างเป็นทางการ ด้วยการมอบวุฒิบัตรและประกาศยกย่องในหนังสือเวียนหรือวารสารของโรงเรียน หรือทางแผ่นป้ายประกาศจากผู้บริหารโรงเรียน					
42. ประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีผลงานทางวิชาการหรือมีพฤติกรรมในชั้นเรียนดีเด่นในที่ประชุมนักเรียน					
43. ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการหรือนักเรียนที่นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน					
44. ให้มีการจัดนิทรรศการแสดงถึงผลงานดีเด่นของนักเรียนในโอกาสต่าง ๆ เสมอ					
45. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					

ตอนที่ 3 แบบประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1

คำชี้แจง

ข้อคำถามแต่ละข้อเป็นการถามถึงประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของท่าน ดังนั้นในการตอบแบบประเมินตอนนี้ ขอความกรุณาประเมินว่า ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับใด โดยที่

1 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับน้อยที่สุด

2 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับน้อย

3 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง

4 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับมาก

5 = สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	ระดับ				
	1	2	3	4	5
การวางแผนและออกแบบการเรียนรู้					
1. ครูมีการออกแบบการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน					
2. ครูมีความเข้าใจในบทเรียนอย่างดีและสามารถนำไปกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน					
3. ครูวางเค้าโครงรายละเอียดของบทเรียนได้อย่างเป็นระบบ					
4. ครูกำหนดขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน					
5. ครูวางแผนประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงอย่างถูกต้อง					
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
6. ครูจัดกิจกรรมที่ท้าทายให้นักเรียนกระตือรือร้น					
7. ครูจัดให้นักเรียนร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง					
8. ครูเตรียมการอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนได้อย่างครบถ้วน					
9. ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบได้อย่างรวดเร็ว					
10. ครูกำหนดเวลาปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสม ทันเวลา					
การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน					
11. ครูเริ่มต้นบทเรียนด้วยการกระตุ้นความสนใจและความคิดของนักเรียนได้อย่างมืออาชีพ					
12. ครูจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์การสอนเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน					

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	ระดับ				
	1	2	3	4	5
13. ครูส่งเสริมการเรียนรู้โดยการจัดป้ายนิเทศ มุมวิชาการได้อย่างน่าสนใจ					
14. ครูสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและมีวินัยแก่ตัวนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม					
15. ครูฝึกการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมให้กับนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรมเช่น ความมีมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม เป็นต้น					
การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้					
16. ครูใช้วิธีการวัดผลหลากหลายวิธีได้อย่างเหมาะสม					
17. ครูเข้าใจหลักการวัดผลประเมินผลที่ถูกต้อง					
18. ครูมีการทดสอบก่อนเรียน ระหว่างการเรียน และหลังการจัดการเรียนรู้ทุกบทเรียน					
19. ครูทำการประเมินนักเรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย					
20. ครูใช้ผลย้อนหลังจากการวัดผลประเมินผลเพื่อการพัฒนานักเรียน					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรมีบทบาทในแต่ละด้านนี้อย่างไรบ้าง จึงจะสามารถส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของท่านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.1 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

.....

.....

1.2 การสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา

.....

.....

1.3 การนิเทศและประเมินการสอน

.....

.....

1.4 การประสานงานหลักสูตร

.....

.....

1.5 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

.....

.....

1.6 การพิทักษ์การใช้เวลาในการสอน

.....

.....

1.7 การทำตัวให้เป็นที่พบเห็นอยู่เป็นนิจ

.....

.....

1.8 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู

.....

.....

1.9 การให้การสนับสนุน กระตุ้นและให้กำลังแก่นักเรียนในการเรียน

.....

.....

2. ในฐานะครูท่านมีข้อเสนอสำหรับการทำงานแต่ละด้านต่อไปนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้อย่างไรบ้าง

2.1 การวางแผนและออกแบบการเรียนรู้

.....

.....

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

2.3 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

.....

.....

2.4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

กราบนมัสการขอบพระคุณ/ขออำนวยพร

ที่สละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ–สกุล	พระอนุรักษ์ จุดสี
วัน เดือน ปี เกิด	25 กรกฎาคม 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดชัยภูมิ
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2559 รป.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์), มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ
ที่อยู่ปัจจุบัน	132 วัดธรรมมงคล สุขุมวิท 101 แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร 10260
ผลงานตีพิมพ์	พระอนุรักษ์ จุดสี. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 กรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร, 10(1), 144–155.